

**Ацсны Ахэынтқарра
Аконтрольтә палата**

АҲАСАБЫРБА

Ацсны Ахэынтқарра Аконтрольтә палата

2025 шықәсазы аусура

(Ацсны Ахэынтқарра Аконтрольтә палата Аколлегия ахэацшит,
2026 шықәса хэажэқыра 31рзы еикэыршэаз ацкаанца № 3)

**Акәа ақалақь
2026 шықәса**

Ацакы

1. Аусура аихшыаала хадақәа.....	2
2. Аконтрольтә-ревизиятә усура.....	4
3. Аексперт-аналитикатә усура	13
4. Ацсны Ахәынтқарра Азакәантқаратә, анагзаратә мчра аусбартақәа, азинхьчаратә структурақәеи аус рыцура. Жәларбжьаратәи аусура.....	22
4.1. Ацсны Жәлар Реизара – Апарламенти анагзаратә мчра аусбартақәеи аус рыцура	22
4.2. Ацсны Ахәынтқарра апрокуратуреи, егырт азинхьчаратәи ахылацшратәи усбартақәеи аус рыцура.....	22
4.3. Жәларбжьаратәи аусура	29
5. Ацсны Ахәынтқарра Аконтрольтә палата аусура алыршара.....	30
5.1. Ацсны Аконтрольтә палата аусура акадртә еиқәыршәара.....	30
5.2. Ацсны Аконтрольтә палата аусура азинтә еиқәыршәара.....	31
5.3. Ацсны Аконтрольтә палата аусура азы адырраҕара.....	31
Алкаа.....	31

1. Аусура аихшыаала хадақәа

Ақсны Ақәынтқарра Аконтольтә палата 2025 шықәсазы имџағнагаз аусуразы ақасабырба азырхиоуп 2010 шықәса, абцарамза 5 рзы итыжыыз «Ақсны Ақәынтқарра Аконтольтә палатазы» Ақсны Ақәынтқарра Азакәан № 2749-С-IV инақәыршәаны, насгы имџағгаз агәатарә-ревизиатәи аексперт-аналитикатәи усмџағгәтәқәа рылцшәәқәа, азакәанқцаратәи анагзаратәи мчра аусбартақәа, Ақсны Ақәынтқарра азинхьчаратә структурақәа аус рыцура, жәларбжьаратәи аусура, ара убас Аконтольтә палата аусура аиқәыршәара рзы азеипш информация ануп. Ақасабырба шықәнарғәғәеит Ақсны Ақәынтқарра Аконтольтә палата Аколлегия (хәажәкырамза 31, 2026 шықәсазы итыжыыз ақкаанца № 3).

Аконтольтә палата аиқәаарәи аусурәи рзинтә тышәныртәалара шыаас иамоуп 1994 шықәса абцарамза 26 рзы итыжыыз Ақсны Аконституция № 187-с, 2010 шықәса, абцарамза 5 рзы итыжыыз «Ақсны Ақәынтқарра Аконтольтә палатазы» Ақсны Ақәынтқарра азакәан № 2749-С-IV, 2014 шықәса лацарамза 14 рзы итыжыыз «Ақсны Ақәынтқаррағы абиуцеттә шықәгылашыеи абиуцеттә процесси рышыаатақәа рзы» № 3513-с-V, иара убас Ақсны Ақәынтқарра Аконтольтә палата Аколлегия азбамтала ишықәырғәғәоу Арегламент, 2013 шықәса, абцарамза 27 рзы имџағгаз аилатәара ақкаанца № 1 ала еиқәыршәоу.

Ақсны Ақәынтқарра Аконтольтә палата – иааипмырқьазакәа аус зуа адәнықатәи ақәынтқарратә финанстә хылақшразы иреихазоу усбартоуп. Ақсны Ақәынтқарра Апарламент ақәақьа ақасабырбатә атакпхықәра адуп, азакәанрәи, аобиективрәи, ахыпшымрәи, аргамарәи рыпринципқәа рышыаатала зусура мџағызго усбартоуп. Аконтольтә палата аиқәааратәи афункционалтәи хыпшымра амоуп, ахала аусура мџағнагоит.

Ақсны Аконтольтә палата азинмчы иацанакуеит:

- ақәынтқарратә биуцетәи ақәынтқарратә биуцетнтыцтәи афондқәа рбиуцетқәеи рымехакы, реилазаашыеи, рхықәкытә хықәки рыла рхашәалатәи рныхратәи ахәтацқәа ианаамтоу рынагзара ахылақшра ағара;
- ақәынтқарратә биуцет ихықәкылатәымкәа ахархәарәи абиуцет ацәзарәи цәгыашақә, ахархәарәи рфактқәа раарқшра;
- ақәынтқарратә хатәра ахархәара аеффефективрәи ахәартарәи рышықәырғыларә;

- Аконтольтэ палата азқханагақэа рынагзара анаџстэи ахылацшра, иара убас уи ақасабырбақэа рѣы иарбоу ажэалагалақэеи абжьгарақэеи рынагзара;
- абиуцъеттэ система абиуцъетқэа, абиуцъеттэ закэанццара, егырт аномативтэ зинтэ актқэа рзы азакэанқэа рыпроектқэа рекспертиза, абиуцъетқэа ишьаатарку рырбагақэа (рпараметрқэеи рказшьарбагақэеи) рцабырграгы уахь иналаццаны;
- абиуцъеттэ процесс анализ азуреи амониторинги, абиуцъеттэ процесс аѣы иаарцшыз агхақэа рацыхреи абиуцъеттэ закэанццара айгытэреи рзы ажэалагалақэа разырхиарагы уахь иналаццаны;
- ахэынцқарратэ хатэраѣы икоу амазара айѣкаареи напхгарацареи рзы ишьақэыргылоу ацқара ақэныкэара ахылацшра ацара;
- Ацсны Ахэынцқарра азакэанқэа ишьақэдыргылаз адэныкэатэи ахэынцқарратэ финанстэ хылацшра аусхк акны даеа зинмчхарақэак рыцара.

Аконтольтэ палата азинмчхарақэа ирыцаркуеит Ацсны Ахэынцқарра ахэынцқарратэ усбартақэеи, ахэынцқарратэ усхэартақэеи, аунитартэ наплакқэеи, атыцантэи ахаланапхгаратэ усбартақэеи, абиуцъетнтыцтэи ахэынцқарратэ фондқэеи, иара убас Ацсны икоу егырт айуристтэ хаѣқэеи, афилиалқэеи, ахатарнакрақэеи, хазхаталатэи анапакыџцэеи, ахэынцқарратэ биуцъет ацарақэа роуазар, рхы иадырхэозар, ахэынцқарратэ биуцъет ахарц ала даеа операцияқэак мџацыргозар, мамзаргы ахэынцқарратэ хатэра рхы иадырхэозар, уи напхгара артоит, мамзаргы Ацсны Ахэынцқарра азакэанццара инақэыршэаны ирыцоу ашэахтэ, ахазалхратэ, ухэа егырт азинчыдақэеи ацыжэарақэеи рымоуп.

Аконтольтэ палата аусура азқхыагэацара мџацысуеит аконтольтэи аексперт-аналитикатэи усмџацгатақэа рылцшэақэа хасаб рзуны. Аусура аплан ашьақэыргыларан иазгэацоуп Ацсны Ахэынцқарра Ахада, Ацсны Жэлар Реизара – Апарламент адепутатцэа, аилакқэа, акомиссияқэа, Ацсны Аминистрцэа Реилазаара рцахрақэа.

Ацсны Ахэынцқарра Аконтольтэ палата 2025 шықэсазы аусура аплан шьақэырғэцоуп Ацсны Ахэынцқарра Аконтольтэ палата Аколлегия 2024 шықэса, цхынцкэынмза 30 рзы иаднакылаз Аколлегия аилатэара ацкаанца № 11 ала еикэыршэоу азбамта ала.

2025 шықэсазы Ацсны Ахэынцқарра Аконтольтэ палата аусура ихадоу приоритетқэас икан Ацсны Ахэынцқарратэ мчра аусбартақэа рреспубликатэ

биуцъети ахэынтқарратә хатәреи рхархэагақәа напхгарарытара аеффеktivра аизырҳарафы ацхыраара аҕацара.

Иара убасгы хылацшра артон ареспубликатә биуцъеттә хархэагақәеи, абиуцъетнтыцтәи афондқәа рбиуцъетқәа хықәкылатәи еффеktivлатәи рхархэара, ахэынтқарратә мазара аиҕекаареи напхгараҕареи.

Аконтрольтә палата аусуразы абри Ахасабырба (анаоc – Ахасабырба) Ацсны Жәлар Реизара – Апарламент ахь инашьтхоит 2010 шықәса абцарамза 5 рзы итыжыыз «Ацсны Ахэынтқарра Аконтрольтә палатазы» Ацсны Ахэынтқарра Азакәан № 2749-с-IV, ахәтац 34 инақәыршәаны.

Ахасабырбатә аамтазы агәатаратәи аексперт-аналитикатәи усмәацгәтәқәа зегы ылтцшәақәа ирыхәацшуан Аконтрольтә палата Аколлегия аилатәарақәа рфы. Зынза 2025 шықәсазы Аконтрольтә палата Аколлегия аилатәарақәа 18 мәацгоуп. Аконтрольтә усмәацгәтәқәа ылтцшәақәа Аконтрольтә палата ианаамтоу изыхәтоу ахэынтқарратә мчра аусбартақәеи, анаплакқәеи, аусхәартақәеи, аиҕекаарақәеи рнапхгаццәа рҕынза инанагон.

Аконтрольтә палата 2025 шықәсазы аусура арбага хадақәа аагоуп атаблицафы:

Арбага ахыз	Арбага аҕакы
Аконтрольтә палата Аколлегия аилатәара мәацгоуп	18
Ацсны Жәлар Реизара – Апарламент ахь инашьтыз агәатаратә усмәацгәтәқәа ылтцшәақәа ыла аматериалқәа рхыцхызара	8
Аконтрольтә палата азпхьанагарақәа нашьтуп	14
Аконтрольтә палата азпхьанцақәа нашьтуп	1
Аконтрольтә усмәацгәтәқәа ылтцшәақәа рзы аинформациатә шәкәқәа нашьтуп:	
Ацсны Ахэынтқарра Ахада иахь	7
Ацсны Ахэынтқарра Апыза-министр иахь	7
2025 шықәсазы Ацсны Апрокуратура хадахь инашьтыз агәатаратә усура аматериалқәа рхыцхызара	4
Ацсны Жәлар Реизара-Апарламент ахь инашьтыз заанацтәи аоперативтә хылацшра ахәақәа иртагзаны алкаақәа рхыцхызара	50
Ацсны Ахэынтқарра афинанстә усбартақәа рахь инашьтыз мчылатәи абиуцъеттә ауснагзатәқәа рхархэаразы адырратарақәа рхыцхызара	3

2. Аконтрольтә-ревизиятә усура

Аконтрольтә палата аусура ахырхарта хадақәа ируакын абиуцъеттә закәанцара ақәныкәара агәатаразы аконтрольтә усмәацгәтәқәа

рынагзараан, ареспубликатә биуцъети ибиуцъеттәым афондқәа рбиуцъетқәеи хықәкылеи лцшәа бзиалеи рхархәашьа ахылацшра Ацсны Ахәынтқарра ахатәтәраҕы иҕоу амазара аиҕекаарей напхгараҕарей рзы ишьақәыргылоу аҕкара ақәныҕәара агәатарә.

Ахасабырбатә аамтазы Аконтрольтә палата аусура азынархан абиуцъетқәа рцарақәа рныхраан аилагарақәеи агхақәеи раарцшра еипш, анагзаратә мчра аусбартақәа абиуцъеттә царақәа рныхра аеффеktivра аизырхараҕы ацхыраара рыҕара.

Абиуцъеттәи абиуцъетнтыцтәи царақәа рхархәараан, иҕацоу аилагарақәа реилазаашьа ахасабеилыргаратә хасаббара амҕацгарей аиқәшахатратә тагылазаашьақәа рынагзарей аусбартақәа рганахь ала иахәтоу ахылацшра шыҕам, инагзоу аусурақәа рымҕаки рыхәцсей шеизырхау, ахәынтқарратә мазара ахархәара иадхәалоу аилагарақәа шмацым аныцшуеит.

Ахасабырбатә аамтазы имҕацган агәатаратә усмҕацгатақәа 8, урт рхыцхьазараҕы: 1 – 2025 шықәсәзтәи аусура аплан инақәыршәаны, иара убасгы иыхыркәшоуп 2023 шықәса аҕынтәи 2024 шықәсахьы ииасыз агәатаратә усмҕацгатақәа 7. Иара убас, 2024-2025 шықәсқәа рзы ихацыркыз агәатаратә усмҕацгатақәа 7 2026 шықәсахьы ииасит. Иыхыркәшоу аусмҕацгатақәа рхәаа иҕагзаны аконтрольтә объектқәа 24 амеханакит.

Зынза 2025 шықәсазы имҕацгаз агәатаратә усмҕацгатақәа рхәаа иҕагзаны иааизакны 2 232 961,8 нызыкь маат рҕынза иназо аилагарақәа аарцшуп, урт рхыцхьазараҕы иҕоуп:

- абиуцъеттә закәанццара аилагарақәа – 105 248,0 нызыкь маат;
- ашәахтәқәеи аизгақәеи рзы азакәанццара аилагарақәа – 33 387,10 нызыкь маат;
- ахасабеилыргаратә хасаббаразы азакәанццара аилагарақәа – 769 999,2 нызыкь маат;
- ахәынтқарратә хатәра аиҕекаарей анапхгараҕарей раан аилагарақәа – 1 594,0 нызыкь маат;
- абиуцъеттәи абиуцъетнтыцтәи хархәагақәа иыхықәкылатәымкәа рхархәара – 27 571,7 нызыкь маат;
- абиуцъеттәи абиуцъетнтыцтәи хархәагақәа иеффеktivтәым рхархәара – 518 131,0 нызыкь маат;
- абиуцъеттә система иаҕоу ацхастә – 186 287,7 нызыкь маат;

– абиуцъеттә хархәагақәа рыцәзара (аматериалқәа азинхьчаратә усбартақәа рахь инашьтуп) - 505 831,0 нызқь маат;

- даеа еилагарақәак – 84 912,1 нызқь маат.

Абарт аконтрольтә усмәацгатәкәа иаадырцшызгы уахь иналацаны:

• **«Ацсны Ахәынтқарратә Амиграциатә мацзура иазоужьу абиуцъеттә царақәа ефективлатәи хықәкылатәи рхархәарей ргәатара. Ахәынтқарратә хатәра ахархәара хылацшратара, иара убас уи ашьақәгыларей, аҳасаббарей, ианаамтоу ахыцхьазаларей ртәыназара агәатара, Ацсны Ахәынтқарра Ареспубликатә биуцъет ахь напхгара зыруа ахашәалахәы хкқәа риагара».**

Аконтрольтә усмәацгатә аобъект: Ацсны Ахәынтқарратә миграциатә мацзура.

Игәартә аусура аамта: 2023 шықәсеи 2024 шықәса ииасыз аамтәи.

Аконтрольтә усмәацгатә ахәаақәа иртагзаны, иааизакны 6 449,1 нызқь маат ркынза иназо абарт ихадоу аилагарақәа раарцшра алыршахеит:

– ашәахтәкәеи аизгақәеи рзы азакәанццара аилагарақәа – 106,8 нызқь маат;

– аҳасабеилыргаратә хасаббаразы азакәанццара аилагарақәа – 4 459,7 нызқь маат;

– даеа еилагарақәак – 1 590,6 нызқь маат;

– абиуцъеттә система иатоу ацхаста – 292,0 нызқь маат.

• **«Ахәынтқарратә мазара напхгаратарей ахатәтәрей рзы Ахәынтқарратә еилакы Ацсны Ахәынтқарра ареспубликатә биуцъет ахь напхгара зызу ахашәалахәы ахкқәа реиқәыршәара, ашәкәы ртагалара, ианаамтоу ахыцхьазалара агәатара».**

Аконтрольтә усмәацгатә аобъект: Ахәынтқарратә мазара анапхгаратарей ахатәтәрей рзы Ацсны Ахәынтқарратә еилакы.

Игәартә аусура аамта: 2022-2023 шықәсқәа.

Аконтрольтә усмәацгатә ахәаақәа иртагзаны, иааизакны 104 932,8 нызқь маат ркынза иназо абарт ихадоу аилагарақәа раарцшра алыршахеит:

– абиуцъеттә система ацхаста – 104 484,4 нызқь маат;

– даеа еилагарақәак – 448,4 нызқь маат.

• «Аңсны Аҳэынтқарра Аиҳабыратэ еимадара аматцзура абиуцэеттэи абиуцэетнтэи царақэа еффективлатэи хықэкылатэи рхархэара агэатара. Аҳэынтқарратэ хатэра ахархэареи, аҳэынтқарратэ хатэра аиґекаареи напхгараатарэи ркынтэи ацарақэа раара, рхархэара ахылацшра».

Аконтрольтэ усмғацгатэ аобиект: Аңсны Аҳэынтқарра Аиҳабыратэ еимадара аматцзура.

Игэартэ аусура аамтэ: 2022-2023 шықэсқэа.

Аконтрольтэ усмғацгатэ алтшэақэа рыла, иааизакны 13 424,2 нызкы маат ркынза иназо аилагарақэа аарцшуп:

– ашэахтэқэеи аизгақэеи рзы азакэанццара аилагарақэа – 6 329,4 нызкы маат;

– аҳасабеилыргаратэ хасаббаразы азакэанццара аилагарақэа – 5 914,3 нызкы маат;

- даеа еилагарақэак – 1 180,5 нызкы маат.

• «Аңсны Аҳэынтқарра атуризм аминистрреи, уи аструктуратэ кэшеицақэеи, анапацака икоу аиґекаарақэеи иазоужбу абиуцэеттэи абиуцэетнтэи ацарақэа хықэкылатэи иеффективлатэи рхархэара агэатара. Анапацака икоу аиґекаарақэа рфинанстэ-нхамватэ усура агэатара. Аҳэынтқарратэ хатэра ахархэареи, аҳэынтқарратэ хатэра аиґекаареи анапхгараатарэи ркынтэи ацарақэа раара, рхархэара ахылацшра».

Аконтрольтэ усмғацгатэ аобиектқэа:

1. Аңсны Аҳэынтқарра Атуризм аминистрра.

2. Ареспубликатэ Унитартэ Напакы (АУН) «Акурорт «Пицунда» апансионатқэа реидкыла».

3. Ареспубликатэ Унитартэ Напакы (АУН) «Апансионат Аитар».

4. Ареспубликатэ Унитартэ Напакы (АУН) Г.Шь. Смыр ихыз зху «Афонґыцтэи аҳацы акомплекс».

5. Ареспубликатэ Унитартэ Напакы (АУН) «Амилацтэ туристтэ еилахэыра» «Турист».

Игэартэ аусура аамтэ: 2022 – 2023 шш.

Аконтрольтэ усмғацгатэ аҳэаақэа иртагзаны, иааизакны 83 107,9 нызкы маат ркынза иназо абарт ихадоу аилагарақэа раарцшра алыршахеит:

- абиуцъеттэ закэанццара аилагарақәа – 41 024,9 нызқь маат;
- ашәахтәқәеи аизгақәеи рзы азақәанццара аилагарақәа – 26 950,9 нызқь маат;
- аҳасабеилыргаратә ҳасаббаразы азақәанццара аилагарақәа – 10 408,6 нызқь маат;
- даеа еилагарақәак – 4 723,5 нызқь маат.

• **«Ацсны Аҳәынҭқарра Акапиталтә ргыларә аусбарҭа 2020-2022 шш. рзы Ацсны Аҳәынҭқарра асоциал-экономикатә ҕиара ацхрааразы Аинвестициатә программа иалагалоу аобиектқәеи (аусмәацғатәқәеи) 2021 – 2023 шш. рзы ареспубликатә биуцъет ахарцъ ала аргылареи, арееиреи, аиҭашьақәыргылареи зыхәҭоу аобиектқәа реиқәыпхьазеи рзы аҳәынҭқарратә ҕацаҕы ифункциақәа рынагзареи агәаҭара; иара убас анардатә еиҕекаарақәеи, егьырт аиҕекаарақәеи, хазхаҭалатәи анаплакыҕцәеи рбиуцъеттә царақәа рныхра агәаҭара».**

Аконтрольтә усмәацғатә аобиектқәа:

1. Ацсны Аҳәынҭқарра Акапиталтә ргыларә аусбарҭа.
2. Зҭакпхықәра Хәаақәцоу Аилазаара (ЗХәА) «Строимонтаж-2».
3. ЗХәА (ООО) «Рес».
4. ЗХәА (ООО) «Главстрой».
5. ЗХәА (ООО) «Аква инжиниринг».
6. Амуниципалтә Унитартә Наплакы (АУН) «Гәдоуҭатәи аремонт-ргыларатә еиҕекаара».
7. Амуниципалтә Унитартә Наплакы (АУН) «Афон Ҝыц ақалақь Азыкәанал».
8. ЗХәА (ООО) «Ацсны-аред. ТДЦЗ».
9. ЗХәА (ООО) «Гранд Сервис».
10. ЗХәА (ООО) «Абхазрегионстрой».
11. ЗХәА (ООО) «Ацсны Лаит».
12. ЗХәА (ООО) «Градстрой».

Игәартә аусура аамҭа: 2021, 2022, 2023 шықәсқәа.

Аконтрольтә үсмѡаџгатә ахәаақәа ирџагзаны, иааизакны 1 360 838,1 нызқь маат ркынза иназо абарт аилагара хадақәа аарџшуп:

– ахасабеилыргаратә хасаббаразы азакәанџцара аилагара – 418 736,9 нызықь маат;

– абиуџьеттә хархәагақәа иеффеktivымкәа рхархәара – 429 378,6 нызықь маат;

– абиуџьеттә хархәагақәа рыцәзара (аматериалқәа азинхьчаратә усбарџақәа рахь инашьтуп) – 505 831,0 нызқь маат;

– абиуџьеттә система аџхастә – 2 260,4 нызқь маат;

– даеа еилагарақәак – 4 631,2 нызқь маат.

• **«Аџсны Ахәынџқарра Аиустициа Аминистррей, үи аструктуратә кәшеицәқәеи, иара анаџаџа икоу аиџкаарақәеи рныкәгаразы иазоужь абиуџьеттәи абиуџьетнџыџтәи аџарақәа хықәкылатәи иеффеktivлатәи рхархәара агәаџарей, ахәынџқарратә хатәра ахархәарей, ахәынџқарратә хатәра аиџкаарей напхгараџарей ркынтәи аџарақәа раара, рхархәара ахылаџшрей, иара убас Аџсны Ахәынџқарра ареспубликатә биуџьет ахь напхгара зызу ахашәалахәқәа рейқәыршәарей, ашәкәы рџагаларей, ианаамџоу ахыџхьазаларей ргәаџара».**

Аконтрольтә үсмѡаџгатә аобиект: Аџсны Ахәынџқарра Аиустициа аминистрра.

Игәартә аусура аамџа: 2023 – 2024 шықәсқәа.

Агәаџаратә үсмѡаџгатә алџшәақәа рыла, иааизакны 24 214,1 нызқь маат ркынза иназо аилагарақәа аарџшуп:

– абиуџьеттә закәанџцара аилагарақәа – 2 236,0 нызқь маат;

– ахасабеилыргаратә хасаббаразы азакәанџцара аилагарақәа – 15 289,4 нызқь маат;

– абиуџьеттә система аџхастә-511,7 нызқь маат;

– даеа еилагарақәак-6 177,0 нызқь маат.

• **Аџсны Ахәынџқарра Аџныџкатәи аусқәа рминистрра, үи аструктуратә кәшеицәқәа рныкәгаразы иазоужь абиуџьеттәи абиуџьетнџыџтәи аџарақәа хықәкылатәи иеффеktivлатәи рхархәара агәаџара; ахәынџқарратә хатәра ахархәара ахылаџшра; Аџсны Ахәынџқарра Аџныџкатәи аусқәа**

рминистрраҕы иаңцоу Ахатэра ахьчара аусбарта афинанс-нхамҕатэ усура агэаҕара.

Аконтрольтэ усмҕаңгатэ аобиектқәа:

1. Аңсны Ахэынтқарра аҕныцкәтэи аусқәа рминистрра;
 2. Аңсны Аҕнуцкәтэи аусқәа рминистрраҕны иаңцоу ахатэра ахьчара аусбарта.
- Игэарто аусура аамта: 2023-2024 шықәсқәа.

Аконтрольтэ усмҕаңгатэ ахэаақәа иртагзаны, иааизакны 296 915,5 нызқь маат рҕынза иназо абарт ихадоу аилагарақәа раарцшра алыршахеит:

- абиуцьеттэ закэанццара аилагарақәа – 61 987,1 нызқь маат;
- ахасабеилыргаратэ хасаббаразы азақэанццара аилагарақәа – 19 195,1 нызқь маат;
- ахэынтқарратэ хатэра аиҕкаарей напхгараҕарей раан аилагарақәа – 1 594,0 нызқь маат;
- даҕеа еилагарақәак – 39 465,5 нызқь маат;
- абиуцьеттэи абиуцьетнтыцтэи аңаратэ хархэагақәа хықәкылатэи рхархэара – 20 267,8 нызқь маат;
- абиуцьеттэи абиуцьетнтыцтэи царатэ хархэагақәа еффе́ктивтэымкэа рхархэара – 87 944,7 нызқь маат;
- абиуцьеттэ система аңхаста – 66 461,3 нызқь маат.

• «Аңсны Ахэынтқарра Атэылахьчара Аминистрра иазоужьу абиуцьеттэ хархэагақәа хықәкылатэи еффе́ктивлатэи рхархэара агэаҕара, иара убас ахадара ззыруа ахашэалахэы ахкқәа ареспубликатэ биуцьет ахь риагара аиҕкаарей, ахасаббарей, ианаамтоу аиқэыршэарей ргэаҕара. Ахэынтқарратэ хатэра ахархэарей, ахэынтқарратэ хатэра аиҕкаарей напхгараҕарей рҕынтэи аңарақәа раара, урт рхархэара ахылаңшра", 2025 шықәса, лацарамза 16 Аңсны Аконтрольтэ палата Аколлегия аилатэара, аңкаанца № 8 ала еиқэыршэоу, «зынза имазоуп» хэа азгэаҕаны.

Аконтрольтэ усмҕаңгатэ аобиект: Аңсны Ахэынтқарра Атэылахьчара аминистрра.

Игэарто аусура аамта: 2021, 2022 шықәсқәа, 2023 шықәса ииасыз аамта.

Аконтрольтә усмѡаѡгатә ахәаакәа ирѡагзаны, иааизакны 343 080,1 нызкы маат ркынза иназо абарт аилагара хадакәа аарпшуп:

– ахасабеилыргаратә хасаббаразы азақәанѡцара аилагаракәа – 295 995,2 нызкы маат;

– даеа еилагаракәак – 26 695,4 нызкы маат;

– абиуѡьеттәи абиуѡьетнѡыцтәи аѡаратә хархәагакәа хыкәкылатәи рхархәара – 7 303,9 нызкы маат;

– абиуѡьеттәи абиуѡьетнѡыцтәи аѡаракәа иеффеѡтивтәым рхархәара – 807,7 нызкы маат;

– абиуѡьеттә система аѡхастә – 12 277,9 нызкы маат.

2026 шыкәсахь ииасыз аконтрольтә усмѡаѡгатәкәа

1. «Аѡсны Ахәынѡқарра Ахазалхратә еилакы, уи аструктуратә кәшеитцәкәа рныкәгаразы иазоужыу абиуѡьеттәи абиуѡьетнѡыцтәи аѡаракәа хыкәкылеи еффеѡтивлеи рхархәара агәаѡара; ахәынѡқарратә хатәра ахархәареи, ахәынѡқарратә хатәра аиѡкаареи напхгараѡареи ркынтәи аѡаракәа раара, рхархәара ахылаѡшра, иара убас ахадара зыруа ахашәалахәы ахккәа Аѡсны Ахәынѡқарра абиуѡьет ахь риагара аиѡкаара, ахасаббара, ианаамѡу ахыпхьазалара агәаѡара». Аконтрольтә усмѡаѡгатә аетап хада хыркәшоуп 2025 шыкәсазы, акт анаѡаѡаѡуп.

2. Ареспубликатә унитартә наплакы «Амшынеикәафымѡамч» афинанс-нхамѡатә усура агәаѡара. Аконтрольтә усмѡаѡгатә аетап хада хыркәшоуп 2025 шыкәсазы, акт анаѡаѡаѡуп.

Аконтрольтә гәаѡара амѡаѡгараан, 2025 шыкәса, жәабран 12 рзы Аѡсны Ахәынѡқарра Ахада инапынѡаѡәа назыгзо Бганба В.Р. икынтә Ареспубликатә унитартә наплакы «Амшынеикәафымѡамч» аганахь ала аплан иалам аконтрольтә усмѡаѡгатә анагзаразы ашәкәы ааит, 2024 шыкәса пхынѡкәын 6 рзы зѡакпхыкәра хәаакәѡѡу аилазаара СП «СухумГес» Акәа араион ахадара ахь икәнаѡаз азыхәа иазкны хаѡызарала имѡаѡыргаз аргыларазы, хыкәкыла 19,6 км иназо афымѡаѡәахәа, вл-110 кв «Гәыма» амчара «Акәатәи Азфымѡатә Станѡия «астанѡиеитцә» Акәа-1 акынза.

Аѡсны Ахәынѡқарра Аконтрольтә палата Аколлегия 2025 шыкәса жә 18 рзы иаднакылаз азбамѡа ала иарѡу азѡара имѡаѡырго аплантә гәаѡаратә

усмѡацгатѡ – Ареспубликатѡ Унитартѡ Наплагы «Амшынеикѡафымцамч» афинанс-нхамѡатѡ усур Агѡатара апрограма иалагалан.

Агѡатараѡа рылцшѡаѡа рыла, хапызарала аргыларазы ахатѡтѡра азин азхатцара аганахь ала, Ацсны Аенергетика аминистрра ахь иаарцшыз аилагараѡа рзы аинформациатѡ шѡкѡы нашьтуп, уи ашьаѡала Ацсны Аенергетика аминистрра азыѡара канатейт Ацсны Аѡынцкарра Абжьяказаратѡ збарѡа Апрезидиум ахь. Ахѡацшра алцшѡаѡа рыла Ацсны Аѡынцкарра Абжьяказаратѡ збарѡа 1-тѡи аинстанция азбарѡа азбамѡа ацыхын, 19,6 км иназо, ВЛ-110 кВ «Гѡыма» зымчхара ыкоу афымцаѡаѡа «Аѡѡатѡи Азфымцатѡ станция «астанциейтца» Аѡѡа-1» аѡынза аѡынцкарра ахатѡтѡраѡы иаанхеит.

3. «Ацсны Аѡынцкарра Ацарей абызшѡатѡ политикеи рзы аминистрра, уи анапатѡа икоу айѡкаараѡеи рныѡгаразы иазоужьу абиуѡьеттѡи абиуѡьетнѡыцтѡи аѡараѡа хьѡкѡылатѡи иеффекивлатѡи рхархѡара агѡатара. Аѡынцкарратѡ хатѡра ахархѡарей, аѡынцкарратѡ хатѡра айѡкаарей напхгараѡарей рѡынтѡи аѡараѡа раара, рхархѡара ахылацшра». Агѡатаратѡ усмѡацгатѡ аетап хада хьркѡшан 2025 шыѡсазы, анапатѡаѡын 15 акт.

4. «Ацсны Аѡынцкарра Адаѡаѡа рнапхгарей, уи аструктуратѡ ѡшеитѡаѡеи рныѡгаразы иазоужьу абиуѡьеттѡи абиуѡьетнѡыцтѡи ахархѡагаѡа хьѡкѡылатѡи, иеффекивлатѡи рхархѡара агѡатара, аѡынцкарратѡ хатѡра ахархѡарей, аѡынцкарратѡ хатѡра айѡкаарей напхгараѡарей рѡынтѡи аѡараѡа раара, рхархѡара ахылацшра азура». Аконтрольтѡ усмѡацгатѡ аетап хада хьркѡшан 2025 шыѡсазы, акт анапы аѡаѡын.

5. «Ацсны Агѡабзиарахьѡара аминистрра, уи анапатѡа икоу аусбарѡаѡеи анаплагѡеи рныѡгаразы иазоужьу абиуѡьеттѡи абиуѡьетнѡыцтѡи аѡараѡа хьѡкѡылатѡи, иеффекивлатѡи рхархѡара агѡатара, аѡынцкарратѡ хатѡра ахархѡарей, аѡынцкарратѡ хатѡра анапхгараѡарей рѡынтѡи аѡараѡа раара, рхархѡара ахылацшра аѡара, иара убас Ацсны Аѡынцкарра ареспубликатѡ биуѡьет ахь напхгара зызу ахашѡалахѡѡа рейѡѡыршѡара, ашѡкѡы рѡагалара, ианаамѡоу ахьпѡхьазалара агѡатара".

6. «Ацсны Аѡыѡанхамѡа аминистрра напхгара знаѡо ахашѡалахѡы хьѡы – азытѡ биологиатѡ хьѡцхьрѡаѡа рхархѡаразы ашѡатѡѡа рейѡѡыршѡара, ашѡкѡы рѡагалара, рхылацшра ахатѡара агѡатара, иара убас айуристтѡ хѡѡѡа азытѡ биологиатѡ ресурсѡа рахь иатѡанаѡа аѡсыз акразы ирыѡоу аквотаѡа рымѡхак аѡныѡѡара агѡатара".

7. Аңсны Аконтьольтә палата Аколлегиа 2025 шықәса жытаарамза 10 рзы иаднакылаз азбамтәи аилатәара аңкаанца № 14, 2025 шықәса абцарамза 20 рзы еицымџацнагаз Аконтьольтә усмџацгәтә аицымџацгәразы Аиқәшақатра инақәыршәаны Урыстәылатәи Аџедерация Аңхьазаратә палатәи Аңсны Аҳәынтьқарра Аконтьольтә палатәи ихацдыркыз 2025 шықәса абцара 28 рзы аусмџацгәтә хыркәшахеит 2025 шықәса, цхынцкәын 25 рзы «2022-2025 шықәсқәа рызтәи Аңсны Аҳәынтьқарра асоциал-економикатә џиара аҳәынтьқарратә программа аусмџацгәтәқәа реицфинансыркра иазынархоу УА аџедералтә биуцъет аңаратә хархәагақәа рытәреи рхархәареи аңқарақәа рықәныкәара агәатарә» Аңсны Аминистрцәа Реилазарәи, Аңсны афинансқәа рминистрәи рџы. Анапатцаџуп 2 актк рџы.

2010 шықәса абцарамза 5 рзы итыжыыз «Аңсны Аҳәынтьқарра Аконтьольтә палатазы» Аңсны Аҳәынтьқарра Азакәан № 2749-С-IV, ахәтацқәа 23, 24 инарықәыршәаны Аконтьольтә палата имџацнагаз агәатаратә усмџацгәтәқәа рылтцшәақәа рыла аҳәынтьқарратә мчра аусбартақәеи, атыцантәи ахаланапхгаратә усбартақәеи, игәартә аиуристтә хаџқәеи, афилиалқәеи, ахатарнакрақәеи, хазхаталатәи анаплакқәеи рнапхгаџцәа алшара рнаџоит иаарцшыз агхақәа рапыхреи, аҳәынтьқарра иаиуз аңхастә ахартәареи Аңсны Аҳәынтьқарра азакәанццара аилагарәи анхамџадарәи зхароу атакцхықәара рыдцарәи рзы ауснагзатәқәа рымџацгәара.

Игәартә аобиектқәа рџы анхамџатә, афинанстә, акоммерциатә, ухәа егырт аилагарақәа, аҳәынтьқарра хатала ишиашоу аңхастә азтә, убри инамаданы хырцашьа змам аңыркәкәара зтаху, иара убас Аконтьольтә палата азцхьанагақәа рыхәапшра аңқарәи аџхәареи гәтакыла, мамзаргыи инеицынкыланы ирықәымныкәар, Аконтьольтә палата игәартә анаплакқәеи, аусбартақәеи, аиџкаарақәеи рхадарақәа ирыдырцәоит анагзаразы ихымцәдатәиу адцақәа.

2014 шықәса латцара 14 рзы итыжыыз «Аңсны аҳәынтьқарра абиуцъеттә еиқәыршәареи, абиуцъеттә процесси рышьаатақәа рзы» Аңсны Аҳәынтьқарра Азакәан № 3513-с-V, ахәтац 130 ахәта 5 инақәыршәаны, абиуцъеттә напынцақәа рылахәараан Аконтьольтә палата афинанстә усбарта мчылатәи абиуцъеттә ауснагзатәқәа рхархәаразы адырратарақәа азынанашьтуеит. Иара убас, имџацгаз агәатаратә усмџацгәтәқәа рылтцшәақәа рыла Аңсны Аҳәынтьқарра Ахадеи Аңыза-министри аинформациатә шәкәқәа рзынашьтәоит.

Имѡацгаз аконтрольтә усмѡацгатәқәа рхәаа иґагзаны 2025 шықәсазы иазыпцәоуп азпхьанарақәа 14, азпхьанцәқәа 1.

2025 шықәсазтәи аконтрольтә уснагзатәқәа рылцшәақәа рыла Ацсны Афинансқәа рминистррахь инашьтуп мчылатәи абиуцьеттә уснагзатәқәа рхархәаразы ақәцарақәа 3

3. Аексперт-аналитикатә усура

Аексперт-аналитикатә усура иацанакуеит Ацсны Ахәынґқарраґы абиуцьеттә процесс аиґкаареи, анагзареи, ахәшьара аґареи, анализ азуреи, Ацсны Ахәынґқарра абиуцьеттә система ахархәагақәеи Ахәынґқарратә хатәра егырт аобиектқәа рбиуцьеттә хархәагақәа рышьақәыргылареи, рнапхгареи, реиґкаареи аґкарақәа.

Аконтрольтә палата аексперт-аналитикатә усура мѡацнагоит аексперт-аналитикатә кәша афинанс-биуцьеттә усхк аґны азакәанґцара ақәныкәара заанацтәи, аоперативтәи хылацшра аформала.

Заанацтәи аконтроль мѡацысуеит ареспубликатә биуцьет азы азакәанқәа рпроектқәеи, ахәынґқарратә адәныкәаекономикатә фондқәа рбиуцьетқәеи, урт ацсахрақәа ралагалареи рзы азакәанқәа рпроектқәеи, иара убас азакәанқәеи анорматив-зинтә актқәеи рпроектқәа, урт рекспертизақәа рымѡацгареи рфинанстә-економикатә експертизақәеи рымѡацгара аформала.

Аоперативтә контроль мѡацысуеит ареспубликатәи аґыцантәи абиуцьетқәа рынагзаразы ахасабырбақәеи, ахәынґқарратә абиуцьетнґыцтәи фондқәа рбиуцьетқәеи адәныкәтәи аґәаґарақәа рымѡацгареи, урт рылцшәақәа рыла алкаақәа реиқәыршәареи рхәаа иґагзаны.

Заанацтәи аконтроль ахәаақәа ирґагзаны Ацсны Ахәынґқарра Азакәанқәа рпроектқәа рекспертизақәа мѡацган: «Ацсны Ахәынґқарра Асоциалтә цгацсеи аґыа ахьчареи рфонд 2025 шықәсазтәи абиуцьет азы» Ацсны Ахәынґқарра азакәан ацсахрақәа ралагаларазы», «Ацсны Ахәынґқарра Арепатриация афонд азы Ацсны Ахәынґқарра азакәан ацсахрақәа ралагаларазы» 2025 шықәсазтәи абиуцьет азы», «2026 шықәсазтәи ареспубликатә биуцьет азы», «2026 шықәсазтәи ахәынґқарратә абиуцьетнґыцтәи афондқәа фба рбиуцьетқәа рзы», урт рылцшәақәа рыла ақәцара азырхианы Ацсны Жәлар реизара – Апарламент ахь инагоуп.

Зынза иазырхиоуп 9 лкаак.

Аңсны Азакәанқәа рпроектқәа рыдәныкатәи агәәтара алтшәәқәа рыла иарбоуп абарт азгәәтарақәа:

«2026 шықәсәзтәи Ареспубликатә биуцет азы» Аңсны Аҳәынҭқарра Азакәан апроект ала иарбоуп иазчыдаказшыоу абарт аилагарақәа»:

- 2010 шықәса, абтарамза 5 рзы итыжыыз «Аңсны Аҳәынҭқарра Аконтрольтә палатазы» Аңсны Аҳәынҭқарра Азакәан № 2749-С-IV, ахәтач 13 еилагоуп – Аңсны Афинансқәа рминистрра ззыхәо аинформация нагзаны ицәыргам.
- 2014 шықәса латтарамза 14 рзы итыжыыз «Аңсны абиуцеттә еикәыршәарей абиуцеттә процесси рышьаҭақәа рзы «Аңсны Аҳәынҭқарра Азакәан № 3513-с-V инақәыршәаны ирыдыркыларан иказ аноматив-зинтә база ахәтак ыказам.
- Хазтоу ашықәс азы ирыдыркыларц ргәы итоу аномативтә – зинтә актқәа рпроектқәа цәыргам, мамзаргы урт русура 01.01.2026 ш. инаркны азинтә еизыказаашьяқәа ирыцаркуеит, ахашәалахәйтәи аныхратәи хәтақәа рышьақәыргылар ахәтаҕы.
- Ареспубликатә биуцет аҕынтәи аиуристтә хаҕқәа, ареспубликатә биуцет адефицит аңаразоужьра иахытхырҭаны ирытаз абиуцеттә кредитқәа рырхынхәра азпхәагәәтан: 2021 ш. азы - 59 410,8 нызкы маат, 2022 ш. азы – 59 383,2 нызкы маат, 2023 ш. азы – 59 009,6 нызкы маат, 2024 ш. азы – 52 893,8 нызкы маат, 2025 ш. азы – 52 893,8 нызкы маат. Убри аан Аңсны Аҳәынҭқарра Аконтрольтә палата ииасыз аамта иалагзаны Ареспубликатә биуцет анагзаразы аҳасабырбақәа рылкаақәа рҕы, 2023 шықәса аламцакәа, аиуристтә хаҕқәа ирыртә абиуцеттә кредитқәа рырхынхәра ахәтаҕы, аамтақәа арбамызт (абиуцеттә кредитқәа рырхынхәра-502 689,6 нызкы маат).
- Ареспубликатә мазара ақыратә шәатәқәа рыҕхәара ахыңаразы апени аҳасаб ала ахашәалахәқәеи (1 10 02 022 02 0000 120) ареспубликатә хатәрей аprivатизациатә шәатәқәа рыҕхәара ахыңаразы апени аҳасаб ала ахашәалахәқәеи рзы азпхәагәәтаратә рбагақәа рыкамзаара (1 10 07 021 02 0000 120), ахашәалахәқәа инагзаны раарпшрей (Азакәан ахәтач 14) абиуцет ацабыргрей апринципқәа реилагара ахьубо (Азакәан ахәтач 19).
- «Атцаарадыррей аҳәынҭқарратә тцаарадырра-техникатә политикей рзы» Аңсны Аҳәынҭқарра Азакәан ахәтач 15 инақәыршәаны, Аңсны Атцаарадыррақәа Ракадемия имҕаңнаго анаукатә тцаарақәеи аексперименталтә усмҕаңгәтәқәеи финансла рейқәыршәаразы аңаратә хархәагақәа аҳәынҭқарратә биуцет х-процентк аныхратә хәта аразриад ахь

иазоужьхоит (мамзаргы 444 208,5 нызкъ маат иреитцамкэа, 2025 шықэсазы иарбоу амехак 521 689,9 нызкъ маат рќынза иназар акэын). Ацсны Атцаарадыррақэа Ракадемия имѡагнаго ахэынтқарратэ программақэа рынагзаразы ахарцьқэа 2026 шықэсазтэи абиуцьет ағы 10 513,3 нызыкъ маат рќынза иназоит.

- Аќэша 0410 «Амилаѡтэ экономика аганахь ала егырт азѡарақэа» ахэаақэа ирѡагзаны абиуцьеттэ ассигнованиақэа азпхьагэаѡуп – 600 950,4 нызыкъ маат, имацуи ибжьаратэуи анаплакра асубиектқэа афинанстэ цхыраара рыѡаразы 250 000,0 нызыкъ маат рќынза иназо ахарцьқэа азпхьагэаѡуп, Ацсны Ахэынтқарра ауаапсыра усурѡа тыпла реикэыршэаразы рзы иманшэалоу аѡагылазаашьақэа раѡцара хықэкыс иќацаны. Убри аан иарбоу аѡаратэ хархэагақэа, афинанстэ цхыраара ахьдэыќэѡахо аусмѡаѡгатэқэа конкретла реикэыпхьаза арбам, ахархэагақэа рыѡареи рхархэареи рзы аѡкарееи аформеи хэаакэызѡо аномативтэ зинтэ-актқэа цэыргам.

- 2026-2028 шш. рзы Ацсны Ахэынтқарра асоциал-экономикатэ ѡиара Апрограма аэкономика аусхк ахэынтқарратэ дгылара аѡара иазку аусмѡаѡгатэқэа финансла реикэыршэаразы ахарцьқэа азпхьагэаѡуп – 250 000,0 нызкъ маат, аусмѡаѡгатэқэа рѡакы аарпшра иачыданы. Иарбазам Ацсны Ахэынтқарра Асоциал-экономикатэ ѡиара 2026-2028 шықэскэа рызтэи Ахэынтқарратэ програма, Ацсны Аминистрѡэа Реилазаара Аќэѡарала ишьаќэырѓэѓэоу, убри инамаданы 2026 ш. рзы 250 000,0 нызыкъ маат аѡара ззоужьу иазпхьагэаѡу аусмѡаѡгатэқэа рсиа аилкаара залыршахом.

- Ацсны Афинансқэа рминистрра иадгалам Ацсны Аминистрѡэа Реилазаара ишьаќэнарѓэѓэаз 2026 шықэсазы ахэынтқарратэ ѡахрақэа рзы аргыларееи аиѡашьаќэыргыларееи робиектқэа рсиа, ареспубликатэ биуцьет ахарць ала аѡаразоужьра зыхэѡу, иазпхьагэаѡу абиуцьеттэ ѡаразоужьрақэа 400 000,0 нызыкъ маат иназо аѡаѡгэы аилкаара алнаршом, 2026 ш. арееира еиѡашьаќэыргыларатэ усурақэа рзы иарбоу.

- Аиќэшеитѡа «Амилаѡтэ экономика аганахьала егырт азѡарақэа» захьзу ағы иазпхьагэаѡуп 2026 шықэсазы зѡакпхькэра хэаакэѡу аилазаара «Аинфраструктуратэ ѡиара» аушьѡырѡатэ ѡыѡ Ацсны Ахэынтқаррееи Урыстэылатэи Аѡедерациеи рхэынтқарратэ контрольтэ усбарѡақэа ртехникатэ ѡахрақэа ирыќэшэо аќаѡаразы иаиуз ахарцьқэа – 56 250,0 нызыкъ маат иназо акомпенсациатэ шэаразы. Убри аан хыхь иарбоу ахарцьқэа ркомпенсация азы Ацсны Ахэынтқарра ахыдѡа шьаќэзырѓэѓэо аусшэќэа цэыргам.

- «Аңсны Аҳэынтқарра асоциал-экономикатэ ҫиара ацхрааразы Аинвестициатэ программа анагзаразы аңаратэ хархэагақэа» - 1 005 500,0 нызықь маат рқынза иназо ахарцқэа азқхьагэаҫоуп, уи 2 104 946,3 нызықь маат рыла еитцоуп 2025 шықэсазтэи ииашоу арбага (3 110 446,3 нызықь маат) ааста. Ахарцқэа рыкэша аныхратэ кэша аструктураҫы акапан хэта иартэоит 33,3 % (2025 ш. - 50,2%). Аңсны Афинансқэа рминистрра иалкаау аусмэаҫгатэқэа рсиа амырбазакэа Аинвестициатэ программа 2026-2028 шш. аҳэаақэа иртагзаны аңарақэа арбоуп, уи хыхь иарбоу ахықэкқэа рзы абиуцэеттэ ңарақэа рныхрақэа рнализ амэаҫгара аруадаэуеит.

Аңсны Аҳэынтқарратэ абиуцэетнтыцтэи афондқэа 6 азакэанқэа рпроектқэа рзы айқэшахатрақэа разырхиараан абарт ихадароу аилагарақэа шыақэыргылоуп:

- Аңсны Аминистрцэа Реилазаара 2014 шықэса лаңарамза 14 рзы итыжыыз «Аңсны Аҳэынтқарраҫы абиуцэеттэ еиқэыршэареи абиуцэеттэ процесси рышьаҫақэа рзы» Аңсны Аҳэынтқарра Азакэан № 3513-с-V инақэыршэаны иаднакылаша аноматив-зинтэ база ыказам.

- Зыҫэара иахыңахьоу ауал амобилизация аиццалыц аилкааразы ишьақэыргылоу аңкара ыказам.

- 2014 шықэса лаңара 14 рзы итыжыыз «Аңсны Аҳэынтқарра абиуцэеттэ еиҫкаашьеи абиуцэеттэ процесси рышьаҫақэа рзы» Аңсны Аҳэынтқарра Азакэан № 3513-с-V, ахэҫаң 94, апунктқэа 1, 3, 5 еилаганы афондқэа рбиуцэетқэа рзы Аңсны Аҳэынтқарра азакэанқэа рпроектқэа рыла хазтоу афинанстэ шықэсазтэи абиуцэет анагзара аихшареи ахэшьара аҫареи ахэҫаң ала аҳасабтэ ңхьазарақэа аарңшым.

- 1998 шықэса рашэара 5 рзы итыжыыз «Арепатриантцэа рзы» Аңсны Аҳэынтқарра Азакэан № 426-С-XIII ахэҫаңқэа 15, 16 еилаганы икэмызт арепатриациазы акраамҫатэи аҳэынтқарратэ программей хазтоу ашықэс хэажэкырамза 1 иахымгакэа Аңсны Аҳэынтқарра Ахада Иусңкала ишьақэырғэаоу арепатриантцэа рыцхырааразы есышықэсатэи апрограммей, уи инақэыршэаны Аңсны Арепатриация афонд уалңшьаны иадуп афункциақэа рынагзара.

- Аңсны Аҳэынтқарра Арепатриация афонд аңьаңса афонд ашьақэыргыларан Аңсны Аҳэынтқарра Аңьатэ кодекс, ахэҫаң 126 аормақэа ирықэныкэазом, хықэкыла – аулафахэы хада абжьаратэ уалафахэи зныктэи агэацңыхэаратэ шэатэқэеи рқынтэ 75% иреитцамкэа, - абжьаратэ уалафахэы ақынтэи 25% иреихамкэа, Уи изныкымкэа Аконтрольтэ палата алкаақэа рҫы иазгэаҫан.

- 50 000,0 нызыкь маат иназо, аекстракорпоралтэ процедура (АЕКО) хэыда-псада ахысрафы Ацсны атэылауаа ацхыраара рытаразы аусмѡацгатакэа рынагзаразы ахэынтқарратэ харцькэа финансла реикэыршэара Арепатриантцэа рзы Ацсны Ахэынтқарра 05.06.1998 ш. №426 – с-ХІІІ» Аконституциатэ закэан» аконцепция иаѡагылоит (анаѡс-Аконституциатэ закэан).
- Аиааиреи Ахыпшымреи рымши, Хатэгэапхарала еибашьуаз рымши азгэатара иадхэалоу аусмѡацгатакэа рынагзаразы ахэынтқарратэ харцькэа афинансла реикэыршэара иазыптцэоу 20 000,0 нызыкь маат иназо Аконституциатэ закэан аконцепция иаѡагылоит.
- 2026 шыкэсазтэи аусбартабжьаратэ хыкэкытэ программа «Адемография аѡиара» анагзара ахэаакэа иртагзаны, ахшара рацэа змоу ацаратэ цхыраагза ахарцькэа рзы 150 000,0 нызыкь маат еиццаны Аконституциатэ закэан аконцепция иаѡагылоит.
- Ацсны Ахэынтқарра Атэанчахэйтэ фонд 2024 шыкэса рашэарамза 10 рзы итыжыыз «Ихымпадатэиу атэанчахэйтэ пгацса асистемаѡы хазхаталатэи (аперсонификация зызу) ахасаббаразы» Ацсны Ахэынтқарра азақэан № 5966-С-VII ала ишьақэыргылоу атахракэа инарыкэыршэаны, аусура автоматизация азура апрограмма анагзаразы аинформация цэыргам, убри инамаданы Афонд абиуцет аныхратэ хэтакны 2026 шыкэсазы иазпхьагэатаз 12 000,0 нызыкь маат иназо ахарцькэа рышьақэыргэгэарей рхыкэкыхэартарей ахэаакэцара залыршахом.
- Пхынцкэынмза 27, 2006 шыкэсазы Ацсны Аминистрцэа Реилазаара иаднакылаз ақэцара № 297 ала ишьақэыргэгэоу ахэынтқарратэ социалтэ пгацсазы ацаратэ цхыраагзакэа рыла айкэыршэара ацкарала (01.12.2023 шыкэсазы итыжыыз айтакракэа №139 ала), ацгацса змоу ауаѡы ибжьаратэу иуалафахэы (процентла аганахьала), аамталатэи аусура алымшаразы ацаратэ цхыраагза иреитцазоу ашэагааи ацхьазара ацкарей шьақэыргылоуп: ацгацса змоу ауаѡы бжьаратэлатэи иуалафахэы ашэагаа 100%, иреитцазоу ашэагаа – «Ацсны Ахэынтқарра азақэан ишьақэнаргылаз иреитцазоу ацьяцса ааста еитцахар калазом»; Ацкара IV ахы ала ишьақэыргылоуп имаксималу (ацгацса змоу ауаѡы ибжьаратэу иуалафахэы процентла), иара убас аимгэадурей ахшараиурей рзы ацаратэ цхыраагза иреитцазоу ашэагаа: имаксималтэу ашэагаа шьақэыргылоуп ацгацса змоу ауаѡы ибжьаратэу иуалафахэы 100%, еипкыара зкэым иусуратэ стаж шыкэсык, ма еиханы, аимгэадурей ахшараиурей рзы ацсшьара ааира амза апхьа икоу атдыхэтэантэи 12 мзартэ мза рыѡнуцка ицхьазахо, иреитцазоу ашэагаа – «Ацсны Ахэынтқарра Азақэан

ишыақәнаргылаз иреитцазоу аҕыаҕа ааста еитцахар калазом». Убри аан «2026 шықәсазы Аҕсны Асоциалтә ҕаҕсеи аҕыа ахьчареи фонд абиуҕьет азы» Аҕсны Ахэынтқарра Азакәан апроект аҕыа амзартә мза наза иалагзаны аамталатәи аусура алымшаразы аҕаратә цхыраагза иреихазоу ашәагаа 22 670 маат аихахара залшом, амзартә мза наза иалагзаны аимгәадуреи ахшараиуреи рзы аҕаратә цхыраагза иреихазоу ашәагаа 30 300 маат еихахар калазом. Абасала, ахэынтқарратә социалтә ҕаҕсазы аҕаратә цхыраагзақәа рыла аиқәыршәара аҕкарақәа рзы Аҕкара анормақәа шыақәырғәҕоуп Аҕсны Аминистрцәа Реилазаара ҕхынчкәынмза 27, 2006 шықәсазы иаднакылаз ақәцара № 297 ала, аитакрақәа 01.12.2023 шықәсазы № 139, «Аҕсны Ахэынтқарра асоциалтә ҕаҕсеи аҕыа ахьчареи рфонд 2026 шықәсазтәи абиуҕьет азы» Аҕсны Ахэынтқарра Азакәан.

• Аҕәша 11 00 «Асоциалтә политика» ихадоу ахәтацқәа рыла ишыақәырғәҕоуп апроект казцо Аҕсны Асоциалтә ҕаҕсеи аҕыа ахьчареи рфонд ахарҕьқәа иахәтоу аекономикатә ҕаҕҕы рымтазакәа акыр ишрыццоу. Ари аҕыа апланҕацара аметод ихаҕсыз апериод азы абиуҕьет алтшәақәа хасаб рызнауам. 2026 шықәсазтәи ахарҕьқәа реизырхара арбоуп, 2025 шықәсазтәи фактла арбагақәа абарт ахәтақәа рыла апланқәа рынамыгзара анаадырҕшуа аамтазы. Иаххәап:

– ахәтац «аамталатәи аусура алымшаразы аҕаратә цхыраагзақәа» ала ашықәстәи аплан аҕынтә 53,6% роуп хархәара зызу. Аха 2026 шықәсазы аплан 47,1% иаццазарц ажәалагала катцоуп, аҕаратә цхыраагза ишацымлазгы;

– ахәтац «аимгәадуреи ахшараиуреи рзы аҕаратә цхыраагза» ала 01.10.2025 ш. азы 96,1% хархәара азуп. Ацхыраагзатә шәатәқәа ишрыцымлазгы 2026 шықәсазтәи аплан ашәагаа 23,3 % рыла ишытыхуп;

– ахәтац «аимгәадуразы заанатцы ашәкәы итаргалаз ахәса рыцхыраагза» ала 01.10.2025 ш. рзы хархәара рызуп 44,6%. Аҕаратә цхыраагза ашәагаа шыҕац иаанхеит, аха 2026 шықәсазтәи аплантә рбага 20 % рыла иаццоуп;

– ахәтац «ахәычы иираан аҕаратә цхыраагза" ала 01.10.2025 ш. рзы ахархәара рызуп 72,2%. Хазтагылоу аамтазтәи ашәатәы ашәагаа шыҕац иаанхоит, аха 2026 шықәсазтәи аплантә рбага азпхьагәаҕоуп 34,3 % рыла аизхара аманы;

– ахәтац «1,5 шықәса зхымтыц ахәычы ихылаҕшразы аҕаратә цхыраагза" ала 01.10.2025 ш. азы 76,3% рхы иадырхәеит. Аҕаратә цхыраагза ашәагаа аеамҕсахзеит, 2025 шықәса аҕазараҕы ишыҕац иҕоуп;

– ахәтац «аҕсыжразы аҕаратә цхыраагза" ала 01.10.2025 ш. азы 12,0% ахархәара азуп. Аҕаратә цхыраагза ашәагаа аешамҕсахызгы, зынза имаҕны

ахархэара шыкоугы, 2026 шықәсәстәи аплантә рбагагы 40,0 % рыла иаццоуп.

Абасала, иазпхьагәаҭоу асоциалтә харцькәа реизхара цацгәыдоушәа убоит, уи ақәшаҕы иарбоу абиуцеттә проекткәа рхатабзиара гәрамгартас ишьтхуеит, хазтоу ашықәс анагзара анализ азуны ихартәау, еилыкка икацоу ахасабыркра амџаҕара атахуп.

- Ақәа Ақалақь, Аубыхцәа рымџаҕ икоу Ареспубликатә онкологитә диспансер ахь 6 660,0 нызыкь маат ркынза иназо аиагаразы ицыдоу амаругақәа раахәаразы ахарцькәа (Аексперттә Узи аппарат афирма Samsung уров, афирма Covidien valleylab FT 10 аенергетикатә платформа) 1992-1993 шш. Ацсны Жәлар рцынцәтәылатә еибашьра аинвалидцәа рхәынтқарратә абиуцетнтыцтәи афонд афункциа хадақәа ирықәшәом.

2025 шықәсазы, Ацсны Аконтрольтә палата аоперативтә контрольтә ахәаақәа иртагзаны, 2024 шықәсазы Ареспубликатә биуцет анагзаразы ахасабырбақәа, 2025 шықәса 1-тәи азыбжазы, 2025 шықәса 9 мзы рзы адәныкатәи агәаҭара мџаҕнагеит; 2024 шықәсазы атыцантәи абиуцеткәа рынагзаразы ахасабырбақәа, 2025 шықәса, 1-тәи ацшьбарак азы, 2025 шықәса 1-тәи азыбжазы, 2025 шықәса 9 мзы рзы; абиуцетнтыцтәи ахәынтқарратә фондкәа рбиуцеткәа рынагзаразы 2024 шықәсәстәи ахасабырбақәа. Зынза еикәыршәоуп 41 лкаа.

Ацсны Афинанскәа рминистрра Ацсны Ахәынтқарра Аконтрольтә палатахь 2025 шықәса 1 ацшьбарак азы Ареспубликатә биуцет анагзаразы ахасабырбақәа нанашьтуамызт.

2024 шықәсәстәи Ареспубликатә биуцет анагзаразы ахасабырба алкааҕы иаарцшуп аилагарақәеи агхақәеи. Еиха ихадоу иреиуоуп абарт:

- 2024 шықәсазы Ареспубликатә биуцет анагзара «Ацсны Ахәынтқарраҕы абиуцеттә еикәыршәареи абиуцеттә процесси рышьаҭақәа рзы» 2014 шықәсарзы латцарамза 14, иахәо инақәыршәаны, Ацсны Ахәынтқарра Азакәан № 3513-с-V инақәыршәаны ирыдыркылашаз аномативтә-зинтә база ахәҭак ацкарақәа арбазам.

- Ацсны абиуцеттә система аҕаҕхьа ауал шәатәкәа реихахара атыц амоуп, 01.01.2025 ш. арбагақәа рганахьала 01.01.2023 ш., 01.01.2024 ш. убас, 01.01.2023 ш. рзтәи ауал иартәеит 1 002 127,4 нызыкь маат, 01.01.2024 ш. рзтәи – 1 149 364,1 нызыкь маат, 01.01.2025 ш. рзтәи – 1 611 234,5 нызыкь маат, (Ацсны Ахәынтқарра иахьацанакүа иршәо атауаркәа рзы ашәахтәкәеи ахәынтқарратә баҕыи рзы ахаза хасаб азымүкәа), хазтагылоу аамтазы «араионкәа рҕы

инагзаны илхым ашәахтә» уахь иналатцаны – 358 804,8 нызыкь маат (01.01.2024 ш. -159 090,6 нызыкь маат. маат), «апроблематә шәахтәқәа» – 1 150 407,5 нызыкь маат (01.01.2024 ш.-886 801,8 нызыкь маат).

- «Ацсны Ахәынтқарра иахьацанакуа ахәаанырцәтәи атәылауааи атәылауаафра змам ахафәқәеи аамтала иахьыкоу атып афы ашәкәы ртагаларазы ахәынтқарратә баць» (1 06 01 166 01 0000 110) Ареспубликатә биуцет ахашәалахәқәа напхгафцәа рсиа иалагалам ацсахрақәа ралагалареи, 2024 шықәсазы ахашәалахәы ахкқәа рышьақәырғәғәареи (Ацца №6) Ареспубликатә биуцет ахашәалахәқәа реихшара анормативқәеи рфы (№ 5) «2024 шықәсазтәи Ареспубликатә биуцет азы» Ацсны Ахәынтқарра Азакәан № 5833-с-VII ала ишьақәырғәғәоу.

- Ахашәалахәқәа радминистратор – (125) Ацсны Ахәынтқарра Аенергетикеи атранспорти рминистрра Ареспубликатә биуцет ахашәалахәқәа радминистраторцәа рсиафы икам, үрт рзы ахашәалахәқәа рыхкқәа (алицензияқәа рытаразы ахәынтқарратә баць, алицензияқәа реитеиҫкааразы, алицензия адубликат атаразы) 2024 шықәсазы. (Ацца № 6) 29.12.2023 ш. № 5833-с-VII «2024 ш. Ареспубликатә биуцет азы» хәдықәтцара рзнауеит.

- «Аекскурсиамфәпгафцәа (агидцәа), атуризм азы аинструкторцәа аттестация рзуразы аршақатгақәа рбланкқәа рынагзара акынтәи ахашәалахәқәа» (1 14 03 219 01 0000 130) Ареспубликатә биуцет ахашәалахәқәа радминистраторцәа рсиафы иарбам ацсахрақәа алагаланы 2024 ш. РБ (Ацца № 6), 29.12.2023 ш. № 5833-с-VII «2024 ш. Ареспубликатә биуцет азы» Ацсны Ахәынтқарра Азакәан ишьақәнарғәғәаз Ареспубликатә биуцет ахашәалахәқәа реихшара анормативқәа рфы ахашәалахәқәа рыхкқәа рышьақәырғәғәара катцам.

- Ақыратә шәарақәа рзы ауал 01.01.2024 ш. 18 572,1 нызыкь маат рыла еитцоуп: зтақпхықәра хәаақәцоу аилазаара «Сильвер Блек Дрегон» «(ЗАО цасатәи апансионат «Ацсны «Амазаратә комплекс "Гәылрыпшь араион") ауал 01.01.2024 ш.8 877,0 нызыкь маат рыла еитцоуп; зтақпхықәра хәаақәцоу аилазаара «Лиана» ауал (уаанзатәи атуристтә сасааирта Амазаратә комплекс «Амткьал» азы) – 9 695,1 нызыкь маат рыла еитцоуп. Ацсны Ахәынтқарра Абжьаказаратә збарта азбарала атакхәаф хәа ирылахәаз азыхәаратә фәхәара ахархәара атан. Ақыратә шәарақәа рзы ауал алхразы ашәаразы Ахәынтқарратә мазаразы ахәынтқарратә еилакы ианаамтоу иаднамкылаз ауснагзатәқәа ирыхкьаны Ареспубликатә биуцет ахь 2024 ш. иааизакны ақыратә шәарақәа нагзам, иахыпхьазалоуп 18 572,1 нызыкь маат. Уи иахкьаны Ареспубликатә биуцет 18 572,1 нызыкь маат ркынза иназо ацхастә анаҫеит.

- Аңсшыарта җны «Азиас хышәашә» аобиект ала (ақәыргылаф – ЗХӘА «Синдика-А») ауал – 70 750,0 нызқы маат (Пениа) иназоит. Аңсны Абжыаҕазаратә збарта 2024 шықәса рашәарамза 24 рзы иаднакылаз азбарала (Аус №АС-35/2024) Аҳәынтқарратә мазаразы Аилак азбартахь ааңхыаразы, азыхәаратә ҫхәара (хышықәса) абжыажыра инамаданы, ахараңсатә санкцияқәа раҳасаб ала ауалқәа ршәаразы азыхәаратә тахрақәа рынагзара мап ацәкуп. Ареспубликатә хатәра аобиектқәа аprivатизация рзуразы ианаамтоу Аҳәынтқарратә мазаразы Аилак иаднамкылаз ауал алхразы ауснагзатәқәа ирыхкыаны Ареспубликатә биуцет ахь ахараңсатә санкцияқәа раҳасаб ала ауалқәа реиццалытц иахынзахәтоу инамзеит – 70 750,0 нызқы маат. Уи иахкыаны Ареспубликатә биуцет 70 750,0 нызқы маат аңхастә аиуит.
- ЗХӘА КБ «Сухум Банк», 2025 шықәсазтәи ауал Аңсны абиуцеттә система аҫаңхыа иақәыз 2011 шықәса хәажәкырамза 10 рзы итыжыыз «Абанкқәеи абанктә усуреи рзы» Аңсны Аҳәынтқарра Азакәан № 2859-С-IV, ахәтаң 36 аилагара иалтцшәаны, ашәахтәқәеи, аизгақәеи, егырт ихимпадатәиу ашәатәқәеи абиуцеттә системахь риагаразы акредиттә еиҫкаарақәа рклиентцәа ашәаратә напынцәа рынамыгзара ахәтаҫы 39 356,0 нызқы маат ркынза иназоит, урт рхыпхыазараҫы: аҳәынтқарратә тафратә документқәа – 23 251,5 нызықы маат, азеипшуаажәларратә тәылауаошәкәқәа рытаразы ахашәалақәа – 1 965,6 нызықы маат, атранспорттә хархәагақәа рыпшәмацәа ркынтәи ашәахтә ала – 10 080,9 нызықы маат. 2023 ш. иаҫырпшны иугозар, ЗХӘА КБ «Сухум Банк» Аңсны абиуцеттә система аҫаңхыа иақәыз ауал 9 881,5 нызықы маат рыла еиҳахеит (убарт рхыпхыазараҫы: аҳәынтқарратә тафратә документқәа рытаразы ахашәалахәқәа рыла – 3 622,4 нызықы маат, атранспорттә хархәагақәа рыпшәмацәа ркынтәи ашәахтә ала – 2 881,2 нызықы маат).
- Аңсны Аминистрцәа Реилазаара Арезервтә фонд аңаратә хархәагақәа рхархәара Аңкарақәа 2.1 апункт аилагарала, ауаажәларратә еиҫкаарақәа рзы 8. 542,7 нызқы маат ркынза иназо аңаразоужыра мөаңгоуп.
- «Аңсны Аҳәынтқарраҕны абиуцеттә еиқәыршәареи абиуцеттә процесси рышьаҫақәа рзы» зыхызу Аңсны Аҳәынтқарра Азакәан № 3513-с-V, ахәтаң 44 еилаганы, 12 701,9 нызықы маат ркынза ахарць кәтоуп. «Амилаҫтә шәартадареи азинтә усуреи рганахь ала егырт азтцарақәа» захызу 0310 аҕәшеицәҫы ишьақәырғәҫоуп – 66 851,5 нызқы маат, акассатә нагзара-79 553,4 нызқы маат Аңсны Аҳәынтқарратә хычара амацзура аныкәгаразы, «2024 шықәсазы Ареспубликатә биуцет азы» Аңсны Аҳәынтқарра Азакәан № 5833-с-VII аҫы иазыпхыагәатам.

- «Аңсны Аҳэынтқарраҕны абиуцеттэ еиқэыршэареи абиуцеттэ процесси рышьаҕақэа рзы» Аңсны Аҳэынтқарра Азакэан № 3513-с-V, ахэҕаҕ 44 еилаганы ахарцықэа реиццалытц – 441 671,3 нызықь маат ҕацоуп, «Ааглыхра, аенергетика, аимадара, атранспорт» аҕэшала (ишьақэырғэҕоуп – 0,0 нызықь маат, акассатэ нагзара-441 671,3 нызықь маат), Аңсны Аҳэынтқарра аенергетикеи атранспорти рминистрра аппарат аусура алыршареи (21 671,3 нызықь маат) Урыстэылатэи Афедерация аҕынтэи иназыццоу афымцамч аагара финансла аиқэыршэареи рзы (420 000,0 нызықь маат. маат), 29.12.2023 ш. № 5833-с-VII 2024 шықсатэи «Ареспубликатэ биуцет азы «Аңсны Аҳэынтқарра Азакэан иазцхьагэанамто.

4. Аңсны Аҳэынтқарра азакэантцаратэи, анагзаратэи мчра аусбартақэеи, азинхьчаратэ структурақэеи аус рыцура. Жэларбжьаратэи аусура

4.1. Аңсны Жэлар Реизара-Апарламенти анагзаратэ мчра аусбартақэеи аус рыцура

Аҳасабырбатэ аамтазы иаццоуп Аконтрольтэ палатеи Аңсны Жэлар Реизара-Апарламенти, Аҳэынтқарра Ахадеи, Аминистрцэа Реилазаареи русеицура. Аконтрольтэ усмөацҕатэқэа рылцшэақэа рыла 58 хасабырбеи, заанаттэи аоперативтэи хылацшра алкаақэеи, аинформациатэ шэҕэқэа – 14 нашьтуп, урт рахьынтэ: 7 – Аңсны Аҳэынтқарра Ахада иахь 7 – Аңсны Аҳэынтқарра Аңыза-министр иахь. Аконтрольтэ палата анапхгаоцэа алахэын Аңсны Жэлар Реизара аилатэарақэа, иара убас апрофильтэ еилакқэа русура.

4.2. Аңсны аҳэынтқарра апрокуратуреи, егьырт азинхьчаратэи ахылацшратэи усбартақэеи аус рыцура

«Аңсны Аҳэынтқарра Аконтрольтэ палатазы «Азакэан ахэҕаҕ 15 ахэҕа 5 инақэыршэаны, Аңсны Аҳэынтқарра апрокуратура хадахьы ашьаус-процессуалтэ закэанеидкыла ахэҕаҕқэа 143-144 рхэаа иҕагзаны апроцессуалтэ гэаҕара амөацҕаразы инашьтуп абарт аматериалқэа.:

1. «Аңсны Аҳэынтқарратэ миграциатэ мацзура иазоужьыз абиуцеттэ царақэа еффекиватэи хықэкылатэи рхархэареи ргэаҕара». Аҳэынтқарратэ хатэра ахархэара агэаҕареи, иара убас административтэ хашэалахэы ахкқэа Аңсны Аҳэынтқарратэ миграциатэ мацзура ареспубликатэ биуцет ахь риагаразы ахашэалахэы аиҕкаареи, аҳасаббареи, ианаамтоу аиагара агэаҕареи, аҳэаанырцэтэи аусзуоцэа радыцхьалареи рхархэареи рзы ацкарақэеи аусуразы азинқэеи рынагаразы, 2023 шықэса латцарамза 22 рзы

Аңсны Аминистрцэа Реилазаара иаднакылаз ақәцара. «Аңсны Аҳәынҭқарраҕны аҳәанырцәтәи аусуратә мчқәа радыпхьалареи рхархәареи аңқарақәа рзы» №53 инақәыршәаны, Аңсны Аҳәынҭқарра арратә прокурор Аңсны Аҳәынҭқарратә хазылхратә еилакы Аиҳабы ихьзала азпхьанагара наишьтит.

2. «Аңсны Аҳәынҭқарра атәылахьчара Аминистрра иазоужьу абиуцеттә царақәа хықәкылатәи ефективлатәи рхархәара агәатара, иара убас административтә хашәалахәы ахкқәа ареспубликатә биуцет ахь риагара инагзаны ашьақәгылареи, аҳасаббареи, ианаамтоу ахыпхьазалареи ргәатара. Аҳәынҭқарратә хатәра ахархәареи анапхгараҭареи рҕынтәи иаланагало аңарақәа, рхархәара хылапшра рыҭара».

Аҳасабырба анышьақәдырғәғәоз апроцессуалтә збамта адкыларазы аинформация Аконтрольтә палатахь имнеизацыт.

3. «Аңсны Акапиталтә ргыларә аусбарта 2020-2022 шш. рзы ареспубликатә биуцет ахарць ала 2021-2023 шш. рзы аргыларә, арееира, аиташьақәыргыларә зыхәтоу аобъектқәа рзы Аинвестициатә программа иалагалоу аобъектқәа (аусмәаңгәтәқәа) рыла аҳәынҭқарратә ҕәтәы ифункция анагзара; иара убас анардатәи, егырт аиҕекаарақәеи, хазхәталатәи анаплакқәеи рыла абиуцеттә царақәа рныхра агәатара.

Аҳасабырба анышьақәдырғәғәоз аамтазы, Аңсны апрокуратура хада иҕанацоз атакқәа рыла абарт анардатәи асубнардатәи еиҕекаарақәа рганахьала аматериалқәа аусеилыргараҕ иҕан: ЗХәА «Главстрой»; АУН «Афон Ғыц ақалақь Азыкәнал»; ЗХәА «Аңсны-прим. ТДЦЗ»; ЗХәА «Гранд Сервис»; ЗХәА «Абхазрегионстрой»; ЗХәА «Градстрой».

ЗХәА «Аңсны Лаит» аганахь ала аматериалқәа рыла Аңсны Апрокуратура хада аилагарақәа рфактқәа аанамырцшзеит, убри аҕынтә апрокурортә такҕацаратә уснагзатәқәак аднамкылеит.

4. «Аңсны Аҳәынҭқарра Аҕныцҕатәи аусқәа рминистрра, уи аструктуратә ҕәшеитцақәа рныҕәгаразы иазоужьу абиуцеттәи, ироуа адәныҕаекономикатәи хархәагақәа хықәкылатәи ефективлатәи рхархәара агәатара; аҳәынҭқарратә хатәра ахархәара ахылапшра; Аңсны Аҳәынҭқарра Аҕныцҕатәи аусқәа рминистрра аҕы иҕоу Ахатәра ахьчара аусбарта афинанс-нхамәатә усура агәатара».

Аңсны Апрокуратура хада иҕанацаз атак инақәыршәаны «Аусеилыргаратә усбарта апроцессуалтә гәатара амәаңнагаразы цәтцҕы абазом. Убри аан агәатаратә уснагзатәқәа мәаңгар алшоит Азеицш хылапшра аусбарта».

Адсны Ахэынтқарратэ шэартадаратэ мацзура ахь инашьту аматериалқэа

1. «Адсны Ахэынтқарра Атэылахьчара аминистрра иазоужьу абиуцэеттэ царақэа хықэкылатэи еффекивлатэи рхархэареи ргэатареи, иара убас напхадара ззыруа ахашэалахэы ахкқэа ареспубликатэ биуцэет ахь риagara аиёкаареи, ахасаббареи, ианаамтоу аиқэыршэареи ргэатареи. Ахэынтқарратэ хатэра ахархэареи, ахэынтқарратэ хатэра ахархэареи анапхгараатареи ркынтэи ацарақэа раара, рхархэара ахылацшра».

2. «Адсны Ахэынтқарра Акапиталтэ ргылара аусбарта 2020 – 2022 шш. рзы Адсны Ахэынтқарра асоциал-экономикатэ ёиара ацхрааразы Аинвестициатэ программа иалагалуу аобиектқэеи (аусмёацгатэқэеи) 2021, 2022, 2023 шш. рзы ареспубликатэ биуцэет ахарць ала аргылареи, арееири, аиташьяқэыргылареи зыхэтоу аобиектқэа реиқэыпхьаза; иара убас анардатэи, егырт аиёкаарақэеи, хазхаталатэи анапкыёцэеи рбиуцэеттэ царақэа рныхра агэатарэ».

Адсны Ахэынтқарра Ашэартадаратэ хеилак ахь инашьту аматериалқэа

«Адсны Ахэынтқарра Атэылахьчара Аминистрра иазоужьу абиуцэеттэ царақэа хықэкылатэи еффекивлатэи рхархэареи ргэатареи, иара убас напхгара ззыруа ахашэалахэы хкқэа ареспубликатэ биуцэет ахь риagara аиёкаареи, ахасаббареи, ианаамтоу аиқэыршэареи ргэатареи. Ахэынтқарратэ хатэра ахархэареи, ахэынтқарратэ хатэра ахархэареи анапхгараатареи ркынтэи ацарақэа раара, рхархэара ахылацшра».

Адсны Ахэынтқарра Ашэахтэқэеи аизгақэеи рминистррахь инашьту аматериалқэа

Адсны ашэахтэ закэанпцара аилагара афактқэа рыла, Адсны ашэахтэқэеи аизгақэеи рминистррахь абарт аматериалқэа нашьтуп:

1. «Адсны Аёныцкатэи аусқэа рминистрра, уи аструктуратэ кэшеицақэа рныкэгаразы иазоужьу абиуцэеттэи абиуцэетнтыцтэи ацаратэ хархэагақэа хықэкылатэи еффекивлатэи рхархэара агэатарэ; ахэынтқарратэ хатэра ахархэара хылацшратэра; Адсны Аёныцкатэи аусқэа рминистрраёы иёу Ахатэра ахьчара аусбарта афинанс-нхамёатэ усурэ агэатарэ».

2. «Адсны Ахэынтқарра Акапиталтэ ргыларэ аусбарта 2020-2022 шш. рзы Адсны ахэынтқарра асоциал-экономикатэ ёиара ацхрааразы Аинвестициатэ программа иалагалуу аобиектқэеи (аусмёацгатэқэеи) 2021, 2022, 2023 шш.

рзтәи ареспубликатә биуцъет ахарцъ ала аргылареи, арееиреи, аиташьяқәыргылареи зыхәтәу аобъектқәа реиқәыпхъазеи; иара убас анардатәи, егырт аиҫкаарақәеи, хазхәталатәи анаплагықәеи рбиуцъеттә царақәа рныхра агәатарә».

Ацсны Ахәынтқарратә Хазылхратә еилакы ахь инашьтыз аматериалқәа

Ацсны аҳазалхратә закәанццара аилагара афактқәа рыла, Ацсны Ахәынтқарратә Хазылхратә еилакы ахь абарт аматериалқәа нашьтуп:

1. «Ацсны Ахәынтқарратә миграциатә мацзура иазоужьу абиуцъеттә царақәа ефективлеи хықәкылеи рхархәара агәатарә. Ахәынтқарратә хатәра ахархәара ахылацшра, иара убас Ацсны Ахәынтқарра ареспубликатә биуцъет ахь администрация зыруа ахашәалахәы хкқәа реиқәыршәара, ашәкәы ртагалара, ианаамтоу ахыпхъазалара ахәтәара агәатарә». Агәатаратә усмәацгатә алтшәақәа рыла ишьақәыргылоуп 28.12.2000 шықәсазы ирыдыркылаз Ацсны Ахәынтқарра Аҳазалхратә закәанейдкыла ахәтац 152, № 594-С-ХІІІ еилаганы, атауар азеипш еиццалытц зыхә – 1 590,6 нызқь маат иназо, Ацсны аҳазалхратә хәаа ианахысуа АММ (ГМС) адекларация азузам.

2. «Ацсны Ахәынтқарра Аиҳабыратә еимадара Амацзура абиуцъеттәи абиуцъетнтыцтәи царақәа хықәкылатәи ефективлатәи рхархәара агәатарә. Ахәынтқарратә хатәра ахархәареи, ахәынтқарратә хатәра ахархәареи анапхгараҫареи ркынтәи ацарақәа раара, рхархәара ахылацшра». Агәатаратә усмәацгатә алтшәақәа рыла ишьақәыргылоуп Ацсны Ахәынтқарра Аҳазалхратә закәанейдкыла № 594-С-ХІІІ ахәтац 152, 28.12.2000 шықәсазы ирыдыркылаз, еилаганы, Ацсны Ахәынтқарра антытц иаахәаз зыхә ҳараку атауар-материалтә аалытцқәа аҳазалхратә еиқәыршәара ишахымсыц, иааидкыланы 5 870,5 нызықь маат рыхә.

3. «Ацсны Аҫнытқатәи аусқәа рминистрра, уи аструктуратә кәшеитцақәа рныкәгаразы иазоужьу абиуцъеттәи абиуцъетнтыцтәи ацаратә хархәагақәа хықәкылатәи ефективлатәи рхархәара агәатарә; ахәынтқарратә хатәра ахархәара ахылацшра; Ацсны Аҫнытқатәи аусқәа рминистрракны иҫоу Ахатәра ахьчара аусбарта афинанс-нхамәатә усура агәатарә». Агәатаратә усмәацгатә алтшәақәа рыла, 28.12.2000 шықәсазы ирыдыркылаз Ацсны Аҳазылхратә закәанейдкыла № 594-С-ХІІІ ахәтац 152, еилаганы ишьақәыргылоуп:

– Ацсны Аҫнытқатәи аусқәа рминистрра Урыстәылатәи Афедерацияҫы иаанахәаз зыхә ҳараку атауар-материалтә аалытцқәа иааизакны 6 535,9 нызқь

маат ркынза иназоит. Аңсны аҳазылхратә хәаа ахыгараан адекларация рзузам, уи инақәыршәаны ихымқадатәиу аҳазылхратә шәатәқәа шәазам;

– Аңсны аҗныцкәтәи аусқәа рминистрракны икоу Ахатәра ахьчара аусбарта Урыстәылатәи Афедерацияы иаанахәаз зыхә ҳараку атауар-материалтә аалыцқәа, иаидкыланы 17 429,5 нызқь маат рыхә Аңсны Аҳәынцқарра аҳазалхратә хәаа ахыгараан адекларация рзузам, уи инақәыршәаны ихымқадатәиу аҳазалхратә шәатәқәа шәазам.

4. «Аңсны Аҳәынцқарра Аиустиция аминистррей, уи аструктуратә кәшеитқәа, иара инапәтәкә икоу аиҗкаарақәеи рныкәгаразы иазоужьу абиуцъеттәи абиуцъетнтыцтәи аңарақәа хықәкылатәи иеффеивлатәи рхархәара агәатара, аҳәынцқарратә хатәра ахархәареи, аҳәынцқарратә хатәра ахархәареи анапхгараҗареи ркынтәи аңарақәа раара, рхархәара хылацшра-җара, иара убас Аңсны Аҳәынцқарра ареспубликатә биуцъет ахь администрация зызу ахашәалахәқәа реиқәыршәара, ашәкәы рҗагалара, ианаамтоу ахыпхьазалара агәатара». Агәатаратә усмәаңгәтә алтшәақәа рыла, Аңсны Аҳәынцқарра Аиустиция аминистрра, 28.12.2000 шықәсазы итыжьыз Аҳазылхратә закәанейдкыла №594-С-ХIII, ахәҗаң 152 еилаганы, аҳәынцқарратә хәаа иахысны аҳазылхратә декларация кәмцәкәа Аңсны Аҳәынцқарра ацәкырадгылахь зыхә ҳараку атауар-материалтә аалыцқәа алагалоуп, иаидкыланы рыхә 1 198,4 нызықь маат ркынза иназоит хәа ишьақәырғылоуп.

Аҳәынцқарратә материалқәа рахь инашьту абиуцъетнтыцтәи афондқәа

Аңгаңсәтә лагалақәеи ашәатәқәеи рзы Аңсны Аҳәынцқарра азакәанңцара аилагара афактқәа рыла:

1. Аңсны Аҗныцкәтәи аусқәа рминистрра аганахь ала аматериалқәа нашьтуп:

– Аңсны Аҳәынцқарра 1992-1993 шш. рзы Аңсны жәлар рцъынцътәылатә еибашьра аинвалидцәа рфонд ахь 199,1 нызқь маат ркынза иназо аңара аршәаразы ауснагзатәқәа рымәаңгаразы.;

– Аңсны Аҳәынцқарра Арепатриация афонд ахь 265,4 нызқь маат ркынза иназо аңара аршәаразы ауснагзатәқәа рымәаңгаразы.

2. Аңсны Аҳәынцқарратә миграциятә маңзура аганахь ала 224,2 нызқь маат ркынза иназо аңара аршәаразы ауснагзатәқәа рымәаңгаразы Аңсны Аҳәынцқарра Атәанчахәытә фонд ахь аматериалқәа нашьтуп.

Астандартқәеи ахархәаратәи атехникатәи хылацшрей рзы ахәынтқарратә еилакы ахь инашьтуп аматериалқәа

Атуристцәа рнырхаразы аңаратә хархәагақәа рстандартизация аңқарақәа реилагара афактқәа рыла, Астандартқәеи ахархәаратәи атехникатәи хылацшрей рзы ахәынтқарратә еилакы ахь инашьтуп аматериалқәа «Аңсны Ахәынтқарра Атуризм аминистррей, уи аструктуратә кәшеитцәқәеи, анапатәка икоу аиҕкаарақәеи иазоужьу абиуцеттәи абиуцетнттыцтәи аңарақәа хықәкылатәи еффе́ктивлатәи рхархәара агәа́тара. Уи анапатәка икоу аиҕкаарақәа рфинанстә-нхамәатә үсура агәа́тара. Ахәынтқарратә хатәра ахархәареи, ахәынтқарратә хатәра ахархәареи анапхгара́тареи ркынтәи аңарақәа раара, рхархәара ахылацшра» Ареспубликатә унитартә наплакы «Акурорт «Пицунда» апансионатқәа реидгылеи Ареспубликатә унитартә наплакы апансионат «Аиҕари» рганахь ала.

Аекологиязы Аңсны Ахәынтқарратә еилакы ахь инашьтыз аматериалқәа

«Аңсны Ахәынтқарра акапиталтә ргыла́ра Аусбарта 2020-2022 шш. рзы Аңсны Ахәынтқарра асоциал-економикатә ҕиара ацхрааразы Аинвестициатә программа иалагалоу аобъектқәа (аусмәацгәтәқәа) рыла ахәынтқарратә ҕацаҕы ифункциақәа рынагзара агәа́тара, 2021, 2022, 2023 шш. рзы ареспубликатә биуцет ахарць ала аргылареи, арееиреи, аиҕашьяқәыргылареи зыхәтоу аобъектқәа рсиа; иара убас анардатәи, егырт аиҕкаарақәеи, хазха́талатәи анаплакыцәеи рбиуцеттә ңарақәа рныхра агәа́тара» алцшәақәа рыла Аекологиязы Аңсны Ахәынтқарратә еилакы ахь инашьтуп зтақпхықәра хәаақәтоу аилазаара «Абхазрегионстрои» аганахь ала аматериалқәа, уи азы алицензия акамзаара инамаданы ахахәырцца атыжьыразы ПГС алхрей абиуцет аңхаста а́тареи рганахь ала.

Адгылхархәареи акадастри рзы Аңсны Ахәынтқарратә үсбартахь инашьтуп аматериалқәа

«Аңсны Ахәынтқарра Акапиталтә ргыла́ра аусбарта 2020-2022 шш. рзы Аңсны Ахәынтқарра асоциал-економикатә ҕиара ацхрааразы Аинвестициатә программа иалагалоу аобъектқәа (аусмәацгәтәқәа) рыла ахәынтқарратә ҕацаҕы ифункциақәа рынагзара агәа́тара, 2021, 2022, 2023 шш. рзы ареспубликатә биуцет ахарць ала аргылареи, арееиреи, аиҕашьяқәыргылареи зыхәтоу аобъектқәа рсиа; иара убас анардатәи, егырт аиҕкаарақәеи, хазха́талатәи анаплакыцәеи рбиуцеттә ңарақәа рныхра

агәатара» алтшәәқәа рыла Аҗсны Аҳәынҗқарра адгьылхархәареи акадастри рзы аҳәынҗқарратә усбартаҳь инашьтуп зтақпхықәра хәаақәтцоу аилазаара «Главстрой» зтақпхықәра хәаақәтцоу аилазаара «Абхазрегионстрой» аобиектқәа рзы аматериалқәа, аиурист хаҗқәеи ахатә хаҗқәеи иҗарцаз адгьыл итцоу азы азакәанҗцара аилагареи абиуцет апхастә аҗареи рганахь ала.

Аҗсны Аҳәынҗқарра Амилаҗтә банк ахь инашьту аматериалқәа

«Аҗсны Аҗныҗқатәи аусқәа рминистрра, уи аструктуратә кәшеиҗқәа рныкәгаразы иазоужьу абиуцеттәи абиуцетнҗытәи аҗаратә хархәагақәа хықәкылатәи иеффе́ктивлатәи рхархәара агәатара; аҳәынҗқарратә хатәра ахархәара хылаҗшраҗара; Аҗсны Аҗныҗқатәи аусқәа рминистрраҗкны иҗоу Ахатәра ахьчара аусбарта афинанс-нхамәатә усура агәатара», акоммерциатә банк «Аҗәа-Банк» ахь ирыҗоу азинмчхарақәа рхәаа иҗагзаны, хырҗашьа змам ауснагзатәқәа рыдкыларә ахәҗаҗы, Аҗсны абиуцеттә система аҗапхьа иақәу ауал – 39 356,0 нызыкь маат инагзаны ашәаразы.

4.3. Аҗсны Аҳәынҗқарра Аконтрольтә палата жәларбжьаратәи аусура

– 2015 шықәса, мшаҗымза 7 рзы, Урыстәылатәи Афедерация Аҗхьазаратә палатәи Аҗсны Аҳәынҗқарра Аконтрольтә палатәи рыбжьара аусеицуразы Аиқәшахәҗтра инақәыршәаны, «2023-2024 шықәсқәа рзы Урыстәылатәи Афедерация Аҗхьазаратә палатәи Аҗсны Аҳәынҗқарра Аконтрольтә палатәи русеицура аплан» анагзара ахәаақәа ирҗагзаны, 2025 шықәса хәажәкырамза 14 рзы, онлайн-формат ала «Аҗсны Аҳәынҗқарра Аконтрольтә палатәи Аахыҗ Уаҗстәыла Аконтрольтә-җхьазаратә палатәи рҗышәа аимдаразы Урыстәылатәи Афедерация Аҗхьазаратә палата иеҗнакааз асеминар мәаҗысит: «Абиуцет анагзара аоперативтә хылаҗшра» атемала.

– 2025 шықәса мшаҗымза 19-27 рзы Афедералтә җакырадгьыл «Сириус» аҗы Урыстәылатәи Афедерация Аҗхьазаратә палата имәаҗнагеит иреихазоу аусбартақәа рнапхгаҗцәа рзы жәларбжьаратәи аформат змоу, бжь-тәылак рхәҗарнақцәа злахәыз арҗаратә усмәаҗгәтәқәа ркомплекс афинанстә аудит «Адәныҗқатәи аҳәынҗқарратә аудит (ахылаҗшра)» захьзыз. Аҗсны Аконтрольтә палата ахьзала дықәгылон аудитор Чрыгбаиа Инга Витали-ипҗа;

– 2025 шықәса, рашәарамза 18-21 рзы Санкт-Петербург ақалақь аҗы имәаҗысит XXVII Петербургтәи жәларбжьаратәи аекономикатә форум (ПМЕФ-2025), уи иалахәын Аҗсны Аконтрольтә палата аделегация: Аҗсны

Ахэынтқарра Аконтрольтэ палата ахантэафы Портаиа Каха Заур-ица, аудитор Чрыгбаиа Инга Витали-ицқа, аппарат анапхгафы Цышба Саид Игор-ица, аинспектор хада Ахэба Астамыр Гьаргь-Ица;

– 2025 шықэса, цэыббрамза 18-20 рзы Аахытц-Уацстэыла аеспубликафы имѡапысит 1-тэи Жэларбжьаратэи аекономикатэ форум: «Аахытц-Уацстэыла. Пұхьақатэи аинвестициақэа ралагалара». Уи рхы аладырхэит Ацсны Аконтрольтэ палата аудиторцэа Торчуа Беслан Иури-Ицеи Чрыгбаиа Инга Витали-ицқаи;

– 2025 шықэса, жьтаарамза 10-14 рзы Шэача ақалақь афы имѡапысуан XXV Жэларбжьаратэи аиубилейтэ анаука-практикатэ конференция «Аудит, ахасабеилыргаратэ хасаббара, афинанстэ контроль (ахылацшра), ашэахтэқэцара: ацифраркреи IT-технологиақэеи раамтазы актуалтэ зцаарақэа, алшара ыыцқэа, азбамтақэа». Уи ихы алаирхэит Ацсны Ахэынтқарра Аконтрольтэ палата аппарат анапхгафы Цышба Саид Игор-ица.

5. Ацсны Ахэынтқарра Агэатаратэ палата аусура алыршара

2010 шықэса абцарамза 5 рзы итыжыыз «Ацсны Ахэынтқарра Аконтрольтэ палатазы» Ацсны Ахэынтқарра Азакэан № 2749-С-IV ахэтац 4 ахэта 1 инақэыршэаны «Аконтрольтэ палата шыақэгылоуп Аконтрольтэ палата Ахантэафы, Аконтрольтэ палата Ахантэафы ихатыпуаф, Аконтрольтэ палата аудиторцэа, Аконтрольтэ палата аппарат рыла». «Ацсны Ахэынтқарра Аконтрольтэ палатазы» Азакэан, ахэтац 8 инақэыршэаны Аконтрольтэ палата аппарат аструктура шыақэгылоуп Аконтрольтэ палата аппарат анапхгафы, аинспектортэ еилазаара, азинтэ кэша, аексперт-аналитикатэ кэша, аусеилыргара акэша, афинанстэ кэша, аматериал-техникатэ еиқэыршэара акэша рыла. Ацсны Ахэынтқарра Аконтрольтэ палата Аппарат Ацсны Ахэынтқарра Аконтрольтэ палата иахэтакуп, Аконтрольтэ палата аусура аиѡкааратэ, аинформациатэ, азинтэ, адокументациатэ, аматериал-техникатэ, афинанстэ еиқэыршэара мѡацнагоит. Аппарат аусура азеицш напхгареи ахылацшреи мѡацгоит Аконтрольтэ палата Ахантэафы. Изыхэтоу аструктуратэ кэшеитцақэа русура аоординациеи ахылацшреи мѡацгоит Аконтрольтэ палата аппарат анапхгафы. Аппарат аусзуѡцэа рмацтура ратареи рмацтуракынтэи рхы рақэйттареи мѡацгоит Ацсны Ахэынтқарра азакэанццара инақэыршэаны Ахантэафы. Аппарат аусура еиѡкаауп «Ацсны Ахэынтқарра Аконтрольтэ палатазы» Азакэан, Арегламент, Ацқара, аппарат аструктуратэ кэшеитцақэа рзы ацқарақэа, аппарат аусзуѡцэа рмацтуратэ инструкцияқэа ухэа, Аконтрольтэ палата атыцантэи актқэа инарықэыршэаны.

5.1. Аңсны Аконтьольтэ палата аусура акадртэ еикэыршэара

Аңсны Аҳэынтьқарра Аконтьольтэ палата Аколлегиа 2025 шықэсазы ишьақэнарғэғэеит аштаттэ еихшанца 57 штаттэ ак рќынза зцанақуаз. Аштаттэ еихшанца ала 2025 ш. антэамтэзы ианкылоу аштатқэа рхыпъязара 56 штат рќынза иназеит. Аконтьольтэ палата аусзуџцаа рзанааттэ зыќацара аџазара ҳаракуп, агэатараревизиатэ усуразы апрактикатэ шыцыларабзиарымоуп. Аусзуџцаа зегыи иреихау азанааттэ цара рымоуп, урт рахынтэ џыцьа аусзуџцаа атцаарадыррақэа ркандидат ҳаа атцаарадырратэ џазара рымоуп.

Аконтьольтэ палата аусура азинтэ (аиуристтэ) хэта арғэғэаразы аусура мџапысуеит. Рапъяза акэны Аконтьольтэтэ палатахы ирыдыркылаз аусзуџцаа аметодикатэи, апрактикатэи цыраара рыртэит, урт рзы атакпъықара рыдцоуп амџақэцаџцаа. Аҳасабырбатэ аамта иалагзаны аусурахы ирыдыркылеит 5-џык, русура иамхуп – 8-џык.

5.2. Аңсны Аконтьольтэтэ палата аусура азинтэ еикэыршэара

Аконтьольтэ палата аусура азинтэ еикэыршэара – ари Аконтьольтэ палата ахыдцақэеи, афункциақэеи, азинмчқэеи рынагзараан Аңсны Аҳэынтьқарра азакэанпцаратэи, егыртэ анормативтэ-зинтэи актқэа гэгэала рықэныќэара алыршара хықэкыс измоу аусмџацгатақэа ркомплекс ауп.

2025 шықэсазы азинтэи алингвистикатэи експертизақэа мџацган:

- Аҳасабырбақэеи алкаақэеи рыпроектқэа 57, агэатаратэ усмџацгатақэа рылтцшэақэа рыла иазырхиоу адгаларақэеи азыпъанцақэеи рыпроектқэа 15;
- Аконтьольтэ усмџацгатақэа рымџацгаразы Ахантэаџы идцақэа рпроектқэа 20;
- Аконтьольтэ усмџацгатақэа рымџацгара азин азы аршаҳатгақэа 15.

Ирхиоуп:

- Ацьатэ еикэшаҳатрақэа 5;
- Ахантэаџы идцақэа 120.

Аколлегиа аилатэарақэа рыпқаанцақэа 18 еикэыршэоуп.

5.3. Аңсны Аҳэынтьқарра Агэатаратэ палата аусуразы адырратара

Ахэынтықарратэ финанстэ контроль аргамара а принцип инақэыршэаны, Ацсны Аконтольтэ палата аусура иаартны амғацгара алыршара ахшықэзышьтра анафойт. Аконтольтэ палата аофициалтэ сайт аус аует <https://kpra.apsny.land/ru/>, Аконтольтэ палатазы азеицш информация, Аконтольтэ палата аусура хэаақэызцо аномативтэ-зинтэ актқэа, Аконтольтэ палата афинанстэ хылацшрей аусура аиёкаарей рыстандартқэа, ашықэстэй аусуразы апланқэей ахасабырбақэей, аусуразы азеицш аинформация ахьану.

Алкаа

Ацсны Ахэынтықарра Аконтольтэ палата 2025 шықэсазы аусура ахырхарта хадақэа еиёкаауп 2010 шықэса, абцарамза 5 рзы итыжыыз «Ацсны Ахэынтықарра Аконтольтэ палатазы» Ацсны Ахэынтықарра Азакэан № 2749-С-IV (2015 шықэса жэабранмза 27 рзы итыжыыз аред.), 2014 шықэса, лацарамза 14 рзы итыжыыз «Ацсны Ахэынтықаррафэй абиуцэеттэ шыақэгылашьей абиуцэеттэ процесси рышьааақэа рзы» Ацсны Ахэынтықарра азакэан № 3513-с-V, Ацсны Ахэынтықарра егырт аномативтэ-зинтэ актқэа рыла ирыдцоу азинмчхарақэа инарықэыршэаны.

Аконтольтэй аексперт-аналитикатэй усура алцшэақэа шахатра руейт ахэынтықарратэ финанстэ ресурсқэа рнапхгарагара аеффефективра анафстэй аизырхара, афинанстэ дисциплина арғэғэара, абиуцэеттэ усхк акны асистематэ еилагарақэа рацыркэкаара шхымцадатэйу.

Апыжэара змоу хырхартаны иаанхойт уаанза иаарцшыз аилагарақэей агхақэей рацыхразы аконтольтэ, аобиектқэа ирыдыркыло ауснагзатэқэа рхааарей рылцшэей ахэшьара рытаразы, иара убас урт реицацэыртцра алмыршара аизырхоу анафстэй ахылацшра афэйара.

Иарбоу азнеишьақэа рынагзара ахэынтықарратэ мчра аинститутқэа рахь агэрагара арғэғэарей Ацсны Ахэынтықарра итышьэынтэалоу асоциал-экономикатэ фэйара алыршарей иацхрааует.

Ацсны Ахэынтықарра Аконтольтэ палата

Ахантэафы

К. Портаиа

2025 шыкэсазы аконтрольтэ усмөацгэтэкэа рырбага хадакэа

эккы маат хэа.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Аконтрольтэ усмөацгэтэ аобиект	Абиуьеттэ закэанццара аилагаракэа	Ашэахтэкэеи аизгакэеи рзы азакэанццара аилагаракэа	Ахасабеилыргаратэ хасаббаразы азакэанццара аилагаракэа	Ахэынткарратэ хатэра ахархэарей аналхгаратарей раан аилагаракэа	Дагаа еилагаракэак	Абиуьеттэ паракэа ихыкэкылатэы м рхархэара	Абиуьеттэ паракэа иеффеktivтэым рхархэара	Апаратэ хархэагакэа ргычра убоит (аматериалкэа азинхчаратэ усбартакэа рахь инашьтул)	Абиуьеттэ апхаста	Иаандкыланьы:	
2020 -2022 шш. Апсны Ахэынткарра асоциал-экономикатэ фэнара адхрааразы Аинвестициатэ программа иалагалуо аобиекткэа (аусмөацгэтэкэа) рыла ахэынткарратэ фэацафы ифункциакэа АРА (УКС) анагзашьа агэатара. 2021, 2022, 2023 шш. Ареспубликатэ биуьет ахарц ала аргыларей, аресеирей, аиташьакэыргыларей зыхэтоу аобиекткэа реикэыпцхьазахьгы; иара убас анардалатэи, егырт аифекааракэеи, хазхаталатэи анапкыкэеи рбиуьеттэ паракэа рныхра агэатара											
1	Апсны Ахэынткарра Акапиталтэ ргылара аусбарта (УКС РА)			121,622.2		86.2		123,589.9			
						3,765.3		1,348.0			
								7,783.9			
								1,820.2			
								193,650.7			
	Иаандкыланьы:	0.0	0.0	121,622.2	0.0	3,851.5	0.0	328,192.7	0.0	0.0	453,666.4
2	ЗХЭА "Рес"							15,627.1			
	Иаандкыланьы:	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	15,627.1	0.0	15,627.1	
3	ЗХЭА "ГлавСтрой"							10,635.2			
								2,410.0			
								916.6			
								9,357.0			
								2,033.0			
								1,400.0			
								813.7			
								2,426.4			
	Иаандкыланьы:	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	29,991.9	0.0	29,991.9	
4	АУН (МУП) "ГРСО"					182.0		100,802.5			
	Иаандкыланьы:	0.0	0.0	0.0	0.0	182.0	0.0	100,802.5	0.0	0.0	100,984.5
5	АУН "Азыкэанал" ак. Афон фыц					597.7		488.2			
								617.0			
								311.3			
	Иаандкыланьы:	0.0	0.0	0.0	0.0	597.7	0.0	1,416.5	0.0	2,014.2	
6	ЗХЭА "Апсны-прим ТДЦЗ"							11,434.6			
								24,884.1			
	Иаандкыланьы:	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	36,318.7	0.0	36,318.7	
7	ЗХЭА "Гранд Сервис"							32,883.6			
								7,363.0			
								3,009.6			
								6,976.8			
								6,300.7			
								32,226.7			
								19,551.5			

2025 шыкэсазы аконрольтэ усмвацгэтэка рырбага хадакэа

зкыы маат хэа.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Аконрольтэ усмвацгэтэ аобиект	Абиуьеттэ закэанццара аилагаракэа			Ахасабиелыргаратэ хасаббаразы азақэанццара аилагаракэа	Ахэынтқарратэ хатэра айёкаарей напхгаратарей раан аилагаракэа	Даға еилагаракэа к	Абиуьеттэ парақэа ихыкэылатэы м рхархэара	Абиуьеттэ парақэа эффективымкэа рхархэара	Абиуьеттэ система апхаста	Абиуьеттэ парақэа рышэара убартоуп (аматериалкэа азинхьчаратэ усбартақэа рахь инашьтуп)	Иаидкылань:
2020-2022 шш. рзы Ацсны асоциал-экономикатэ җиара ацхрааразы Аинвестицатэ программа иалагалу аобиекткэеи, 2021, 2022, 2023 шш. рзы ареспубликатэ биуьет ахарь ала аргыларей, аресирей, аиташькэыргыларей зыхэтэу аобиекткэа рейкэыпхьазей Ацсны АРУ (УКС) ахэынтқарратэ җатавы ифункциакэа рынагзабык ахасабала аусура агэатара; иара убас анардатэи, егырт айёкааракэеи, хазхаталатэи анаплакьөцэеи рбиуьеттэ парақэа рныхра агэатара											
	АРУ (УКС) РА	0.0	0.0	121,622.2	0.0	3,851.5	0.0	328,192.7	0.0	0.0	453,666.4
	ЗХэА "Строймонтаж-2"									159.3	159.3
	ЗХэА "Рес"	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	15,627.1	15,627.1
	ЗХэА "ГлавСтрой"	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	29,991.9	29,991.9
	АУН (МУП) "ГРСО"	0.0	0.0	0.0	0.0	182.0	0.0	100,802.5	0.0	0.0	100,984.5
	АУН (МУП) "Азыкканал" Афон җыц акалакь	0.0	0.0	0.0	0.0	597.7	0.0	0.0	0.0	1,416.5	2,014.2
	ЗХэА "Апсны-прим ТДЦЗ"	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	36,318.7	36,318.7
	ЗХэА "Гранд Сервис"	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	138,443.8	138,443.8
	ЗХэА "Аква инжиниринг"	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	10,500.0	10,500.0
	ЗХэА "Абхазрегионстрой"	0.0	0.0	297,114.7	0.0	0.0	0.0	383.4	2,260.4	231,824.3	531,582.8
	ЗХэА "Апсны Лайт"	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	7,086.8	7,086.8
	ЗХэА "ГрадСтрой"	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	34,462.6	34,462.6
	ЗЫНЗА:	0.0	0.0	418,736.9	0.0	4,631.2	0.0	429,378.6	2,260.4	505,831.0	1,360,838.1
Апсны Ахэынтқарра Аиустиция аминистррей, уи аструктуратэ кэшеипцакэеи, иара анапатака икоу айёкааракэеи рынкэгаразы иазоужь абиуьеттэи, абиуьетнтгыптэи апарақэа хькэылатэеи эффективлатэеи рхархэарей ргэатара, ахэынтқарратэ хатэра ахархэарей, ахэынтқарратэ хатэра айёкаарей напхгаратарей ркынтэи апарақэа раарей, рхархэарей ахылацшра, иара убас Апсны Ахэынтқарра ареспубликатэ биуьет ахь администрация зызу ахашэалахэка рейкэыршэара, ашэкэы ртагалара, ианаамтоу рхьпхьазалара агэатарей.											
	Аппарат хада	2,236.00	0.00	15,289.40	0.00	6,177.00	0.00	0.00	511.70	0.00	24,214.10
	ЗЫНЗА:	2,236.0	0.0	15,289.4	0.0	6,177.0	0.0	0.0	511.7	0.00	24,214.10
Апсны Ахэынтқарра Аөныцкэтэи аускэа рминистрра, уи аструктуратэ кэшеипцакэа рынкэгаразы иазоужь абиуьеттэи, абиуьетнтгыптэи апарақэа хькэылатэеи эффективлатэеи рхархэара агэатара; ахэынтқарратэ хатэра ахархэара ахылацшра; Апсны Ахэынтқарра Аөныцкэтэи аускэа рминистрраҗы икоу Ахатэра ахьчара Аусбарта афинанс-нхамватэ усура агэатара.											
	Апсны Аөныцкэтэи аускэа рминистрра	61,987.10	0.0	1,097.1	1,594.0	22,036.0	20,267.8	87,944.7	65,436.1	0.00	260,362.8
	Ахатэра ахьчара Аусбарта	0.0	0.0	18,098.0	0.0	17,429.5	0.0	0.0	1,025.2	0.00	36,552.7
	ЗЫНЗА:	61,987.10	0.0	19,195.10	1,594.0	39,465.5	20,267.8	87,944.7	66,461.3	0.00	296,915.5
Апсны Ахэынтқарратэ миграциатэ мацзура иазоужь абиуьеттэ парақэа эффективлатэеи хькэылатэеи рхархэара агэатара. Ахэынтқарратэ хатэра ахархэара хылацшратара, иара убас, Апсны Ахэынтқарра ареспублика биуьет ахь администрация зызу ахашэалахэы хкэка рейкэыршэара, ашэкэы ртагалара, ианаамтоу рхьпхьазалара агэатара»											

	Ахэынткарратэ миграциатэ мацзура	0.0	106.80	4,459.70	0.0	1,590.60	0.0	0.0	292.00	0.0	6,449.10
	ЗЫНЗА:	0.0	106.8	4,459.70	0.0	1,590.60	0.0	0.0	292.00	0.0	6,449.10
Апсны Ахэынткарра Аихабыратэ симадара амацзура абиуьеттэи, абиуьетнтытгэи парақәа хықәкылатэи эффективлатэи рхархэара агэатара. Ахэынткарратэ хатэра ахархэареи, ахэынткарратэ хатэра айқәкара анапхгаратарей ркынтэи апаратэ хархэагәкәа раара, рхархэара ахылацшра											
	АЕА	0.0	6,329.40	5,914.30	0.0	1,180.50	0.0	0.0	0.0	0.0	13,424.20
	ЗЫНЗА:	0.0	6,329.40	5,914.30	0.0	1,180.50	0.0	0.0	0.0	0.0	13,424.20
Апсны Атуризм аминистррей, уи аструктуратэ кәшеицәкәеи, анапацака икоу айқәкарақәеи иазоужу абиуьеттэи, абиуьетнтытгэи апарақәа хықәкылатэи эффективлатэи рхархэара агэатара. Анапацака икоу айқәкарақәа рфинанстә-нхамәатэ усура агэатара. Ахэынткарратэ хатэра ахархэареи, ахэынткарратэ хатэра айқәкарей анапхгаратарей ркынтэи апаратэ хархэагәкәа раара, рхархэара ахылацшра											
	Апсны атуризм Аминистрра Апарат	0.0	0.0	7,652.00	0.0	4,421.40	0.0	0.0	0.0	0.0	12,073.40
	АУН (РУП) "акурорт "Пицунда" апансионаткәа реидкыларә	36,051.20	24,202.10	2,756.60	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	63,009.90
	АУН (РУП) «Апансионат Айтар»	3,150.00	2,593.30	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	5,743.30
	АУН (РУП) "Афонҕытгэи ахапы акомплекс". Гь. Шь. Смыр ихьз зху	1,823.70	155.50	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1,979.20
	АУН (РУП) "Амилатгэ туристгэ еилахэыра «Турист»	0.0	0.0	0.0	0.0	302.10	0.0	0.0	0.0	0.0	302.10
	ЗЫНЗА:	41,024.90	26,950.90	10,408.60	0.00	4,723.50	0.00	0.00	0.00	0.00	83,107.90
Апсны Ахэынткарра Атәылахьчара аминистрра иазоужу абиуьеттэ парақәа хықәкылеи эффективлеи рхархэара агэатара, иара убас ахадара зыруа ахашәалахэы хккәа ареспубликатэ биуьет ахь риагара айқәкарей, ахасаббарей, ианаамтоу ахыцхьазаларей рхатәара агэатара. Ахэынткарратэ хатэра ахархэареи, ахэынткарратэ хатэра айқәкарей напхгаратарей ркынтэи апаратэ хархэагәкәа раара, рхархэара ахылацшра											
	Апсны Атәылахьчара аминистрра	0.0	0.0	295,995.20	0.0	26,695.40	7,303.90	807.70	12,277.9	0.0	343,080.10
	ЗЫНЗА:	0.00	0.00	295,995.20	0.00	26,695.40	7,303.90	807.70	12,277.90	0.0	343,080.10
Ахэынткарратэ мазара напхгаратарей аprivатизацией рзы Ахэынткарратэ силакы Апсны ахэынткарратэ биуьет ахь администрация зызу ахашәалахэы хккәа реикәыршәара, ашәкәы ртагалара, ианаамтоу ахыцхьазалара агэатара											
	Ахэынткарратэ мазара	0.0	0.0	0.0	0.0	448.40	0.0	0.0	104,484.40	0.0	104,932.80
	ЗЫНЗА:	0.0	0.0	0.0	0.0	448.40	0.0	0.0	104,484.40	0.0	104,932.80
	ЗЫНЗА:	105,248.00	33,387.10	769,999.20	1,594.00	84,912.10	27,571.70	518,131.00	186,287.70	505,831.00	2,232,961.80